

Regionale forskningsfond

Felles årsrapport 2013

Utarbeidet av

Utgave til årskonferansen i Kristiansand 4.-5. juni 2014

REGIONALE
FORSKNINGSFOND

Innholdsfortegnelse

1. FIRE ÅR MED REGIONALE FORSKNINGSFOND	1
1.1 UTVIKLING AV SØKNADSMENGDEN	1
1.2 OPPSUMMERING I FORHOLD TIL HOVEDMÅL	2
1.3 DE SYV FONDSREGIONENE	3
1.3.1 <i>Agder</i>	3
1.3.2 <i>Hovedstaden</i>	4
1.3.3 <i>Innlandet</i>	4
1.3.4 <i>Midt-Norge</i>	5
1.3.5 <i>Nord-Norge</i>	5
1.3.6 <i>Oslofjordfondet</i>	6
1.3.7 <i>Vestlandet</i>	6
1.4 ULIKE SITUASJONER, FØRINGER OG STRATEGIER	7
1.5 DE ULIKE SØKERGRUPPENE	8
1.5.1 <i>Forskningsinstitusjonenes bruk av de regionale forskningsfondene</i>	8
1.5.2 <i>Næringslivet</i>	11
1.5.3 <i>Offentlig sektor</i>	12
2. DE REGIONALE FONDSSTYRENES ARBEID	13
2.1 STYRESAMMENSETNING OG MØTEAKTIVITET	13
2.2 INFORMASJONSAKTIVITETER/PROFILERING	13
2.2.1 <i>De enkelte fondenes tiltak for å nå spesielle målgrupper</i>	14
2.2.2 <i>Tiltak for kjønnsbalanse</i>	15
3. FORSKNINGSRÅDETS ARBEID	16
3.1 FELLES UTLYSNINGER OG TILTAK	16
3.2 FØLGEEVALUERINGEN	16
3.3 SAMARBEID MED ANDRE PROGRAM	16
3.4 LÆRINGSARENAER OG KOORDINERING	16
3.5 SØKNADSVURDERINGEN	17
3.6 KLAGEORDNING	17
4. UTLYSNINGER I 2013 OG SØKNINGEN TIL DEM	18
4.1 UTLYSNINGENE	18
4.2 TILSAGN OG PROSJEKTTYPEN	20
4.3 OPPSUMMERING	21
5. ØKONOMI	22
5.1 BEVILGNINGER, TILDELINGER OG OVERFØRTE MIDLER	22
6. RESULTATRAPPORTERING	23
6.1 BEVILGNINGER FORETATT I 2013 OG TIDLIGERE ÅR	23
6.2 TILSAGN ETTER TEMA	23
6.3 TILSAGN ETTER SØKERGRUPPE	25
6.4 KVALIFISERINGSPROSJEKTENE	26
6.5 ØVRIGE INDIKATORER	29
7. TABELLVEDLEGG	30
T.1 SAMLEDE BEVILGNINGER HVERT ÅR 2010-2013 (KR)	30

1. Fire år med regionale forskningsfond

Etter at de regionale forskningsfondene har vært i drift i fire år oppsummerer NIFU i den avsluttende følgeevalueringen at *...regionale forskningsfond er en veletablert ordning som fungerer i henhold til målene. Alle de sentrale elementene i ordningen er på plass, arbeidet er godt forankret i regionene og har stor legitimitet, og ordningen ser ut til å fungere i godt samspill med øvrige regionale virkemiddelaktører. Det er etablert et godt system for forvaltning av forskningsmidler innenfor de rammer som er gitt gjennom regionale FoU-strategier og øvrige føringer gitt av fylkeskommunene. En annen viktig konklusjon er at det .....Gjennom regionale forskningsfond er utviklet en mye bredere kontaktflate mot regionale aktører i forskningsspørsmål enn det som skjer gjennom nasjonale programmer, og slik sett har de regionale forskningsfondene bidratt til en viktig utvikling av det nasjonale forskningssystemet.*

Denne årsrapporten redegjør for aktivitetene i 2013. Så langt som mulig tar vi også med tall for de tidligere årene slik at en kan se utviklingen over tid. En annen grunn til dette er at kategoriseringer av prosjektene, søkerinstitusjonene og fagområdene har endret seg noe over perioden fondene har eksistert. Tallene gitt i denne rapporten vil dermed ikke alltid være helt sammenliknbare med tidligere rapporter, men etter vårt skjønn være riktigere kategorisert. Kilden til alle figurer er Forskningsrådets prosjektdatabase for de regionale fondene.

1.1 Utvikling av søknadsmengden

I figur 1.1 nedenfor vises utviklingen av antall søknader, totalt søkt beløp (mill. kr) og totalt innvilget beløp (mill. kr) de fire første årene.

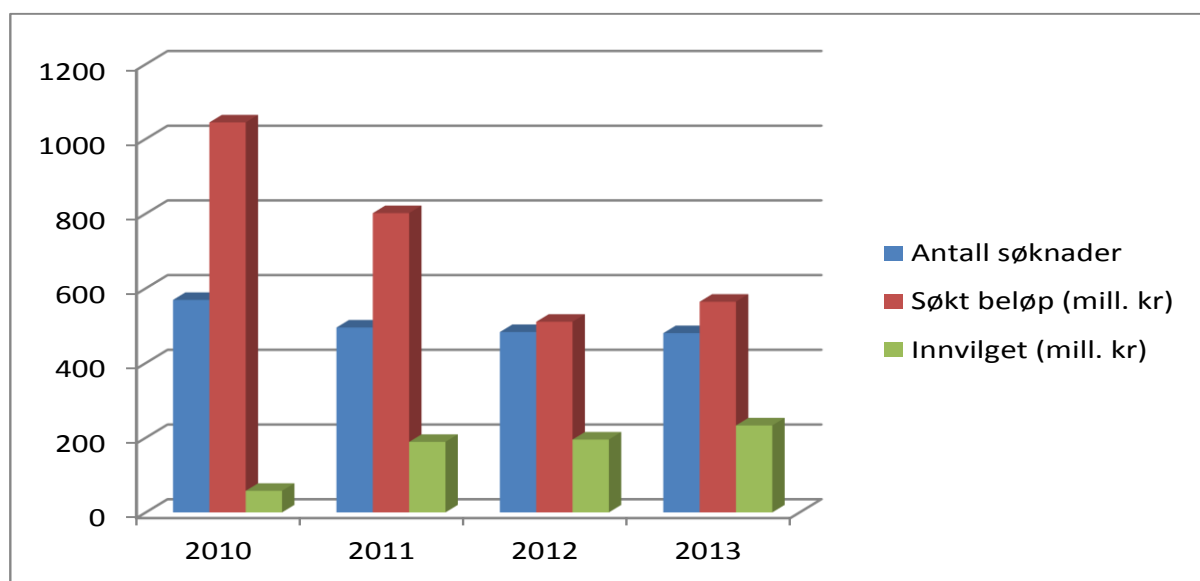

FIG 1.1: SØKNADSMENGDE OG BEVILGNINGER 2010-2013

Bortsett fra det første året da det kom inn hele 569 søknader har søknadsmengden holdt seg relativt konstant på mellom 480 og 500 søknader. De totale søknadsbeløpene har gått ned selv om søknadsmengden har holdt seg konstant. Dette kan tolkes som et tegn på at de har etablert seg på et mer realistisk nivå med tanke på tilgjengelige midler etter hvert som søkerne har vunnet erfaring med de rammer som fondene faktisk disponerer. Bevilgningene har gått opp hvert år og er i 2013 på om lag på 232,9 mill. kr. Dette er noe over de 210 mill. kr som hvert år stilles til disposisjon for fondene, noe som er mulig på grunn av overføringene fra tidligere år. Det er forventet at bevilgningene de neste årene vil ligge på mellom 200 og 230 mill. kr. Figuren antyder ellers forhold som vi kommer inn på senere i denne rapporten:

- Det er behov og interesse for de regionale fondene
- Ordningen har nå etablert seg (jfr. evalueringssitatet vi innledet med) og antall søknader er på et akseptabelt nivå i forhold til tilgjengelige midler.
- Søknadene blir bedre og mer realistiske, slik at tilsagnsbeløp i forhold til søkt beløp nærmer seg hverandre

1.2 Oppsummering i forhold til hovedmål

I dette kapittelet gir vi en oversikt over de fire første årenes resultater og hvordan fondene på ulike måter har brukt de ulike virkemidlene og tilpasset sine strategier. Resultatene viser variasjon mellom fondene, men også en del viktige felles trekk som for eksempel at offentlig sektor øker sin forskningsinnsats og at en del av FoU-miljøene i stigende grad engasjerer seg i problemstillinger forankret i regionalt næringsliv.

I tabell 1.1-1 nedenfor har oppsummerer vi resultater i forhold til hovedmålene for de regionale fondene. Disse ble gitt i retningslinjene for fondene fra Kunnskapsdepartementet. Den kan også brukes som en slags leserveiledning for og oppsummering av rapporten idet vi har henvist til relevante tabeller og avsnitt.

Tabell 1.1-1: Oppsummering i forhold til hovedmålene

Hovedmål	Momenter med hensyn til måloppnåelse
Styrke forskning for regional innovasjon og regional utvikling	Så å si alle prosjektene som støttes av de regionale fondene retter seg mot problemstillinger som direkte eller indirekte styrker regional innovasjon og regional utvikling. Tabell T.1 på side 30 gir et godt inntrykk av dette og viser at utlysningene har hatt en jevn respons og utløst årlige bevilgninger som i 2013 er opp i ca 233 mill. kr til tema som er svært relevante for regional utvikling. En jamn økning av bevilgningene til offentlige aktører (jfr. fig 1.5 på side 8) viser at fondene har en økende betydning for innovasjon i offentlig sektor. Samme figur viser at dette ikke har redusert bevilgningene til næringslivet. Disse var i 2013 på 80 mill. kr og utløser en egenandel i næringslivet på minst 80-160 mill. kr. Fondene ser ut til å bidra til at FoU-miljøene øker sin innsats på næringsrelevante tema (Figur 1.5-2B, side 10), men bør kunne utnyttes bedre.
Mobilisere til økt FoU-innsats i regionene	Følgeevalueringen fra NIFU konkluderer med at de regionale fondene mobiliserer mange nye aktører. Virkemiddelet "regional kvalifiseringsstøtte" er etterspurt og tallene for 2013 viser at i næringslivet i økende grad etterspør dette virkemiddelet og at det bidrar til en større oppmerksomhet mot regionale, næringsrettede problemstillinger hos forskningsmiljøene. Dette er omtalt i avsnitt 6.4 på side 26, som også konkluderer med et behov for å lære mer om hvordan de regionale kvalifiseringsprosjektene fungerer.
Bidra til økt forskningskvalitet og utvikling av gode og konkurransedyktige FoU-miljøer i regionene.	Følgeevalueringen konkluderer med at kvaliteten på de prosjektene som finansieres er god. I avsnitt 1.1. har vi vist at tilsagnsprosentene går oppover og ikke minst har kvaliteten på prosjektene fra offentlig sektor blitt bedre slik at tilsagnene til offentlige aktører fortsetter sin økning i 2013 (fig 1.5, side 8 og avsnitt 1.5.3, side 12). Fondene driver et aktivt arbeid for å styrke kvaliteten på søknadene, og det ser ut til å gi resultater. Bevilgningene som går direkte til regionenes FoU-miljøer har stabilisert seg på mellom 70 og 80 mill. kr (figur 1.5, side 8), og som nevnt ovenfor ser det ut til at miljøene i større grad engasjerer i regionale problemstillinger. Fondene bruker utlysningene til å styrke regionale miljø innenfor problemstillinger som er viktige for regionene. (jfr. avsnitt 1.3)

Hovedmål	Momenter med hensyn til måloppnåelse
<p>Skape utviklings- og læringsarenaer der regionale erfaringer kan drøftes i relasjon til nasjonal og internasjonal kunnskap og aktiviteter</p> <p>Sørge for tett samspill mellom aktiviteter i regionene og deres relasjoner til andre nasjonale og internasjonale programmer og aktiviteter</p>	<p>Fondene rapporterer at de fortsatt driver aktivt med informasjon og med å skape arenaer for opplæring i prosjektutvikling og søknadsskriving. Gjennom sin bruk av nettet og pressen er det liten tvil om at de regionale fondene bidrar til økt oppmerksomhet om betydningen av forskning hos aktører i næringsliv og forvaltning i regionene.</p> <p>De regionale erfaringene med mobilisering i offentlig sektor har vært med på å utvikle også Forskningsrådets arbeid på dette feltet. Det har vært et samspill i utviklingen av søknadsskjemaer og søknadsvurdering for både offentlige og næringsmessige innovasjonsprosjekt.</p> <p>Ved sidene av læringsarenaene er samarbeidet med Forskningsrådets regionale kontorer en viktig kanal for koordinering med nasjonale og internasjonale programmer.</p> <p>Samarbeidet om søknader til 15 % - potten om felles utlysninger og gjennomføring av disse utlysningene har stimulert til samarbeid mellom fondene, noe som har ført til at fondene og Forskningsrådet i løpet av 2012 ble enige om at fondene skulle overta ansvaret for denne potten. Fondene vil på denne måte kunne gjennomføre større utlysninger og bli viktigere aktører på den nasjonale arena – noe som også stiller større krav til samordning med andre FoU-programmer.</p> <p>Arbeidet med internasjonale relasjoner og det å skjerpe kravene til internasjonalt samarbeid i prosjektene kan fortsatt styrkes, selv om alle regioner rapporterer om prosjekt med internasjonalt samarbeid.</p>

1.3 De syv fondsregionene

Samlet disponerer de syv regionene ca. 210 mill. kr per år når vi tar med den såkalte 15 % - potten som går til felles utlysninger. I 2013 utgjorde dette ca. 3,1 % av Forskningsrådets totale prosjektbevilgninger. Slik sett utgjør de regionale fondene en ganske ubetydelig del av de samlede FoU-bevilgningene. I fjorårets rapport viste vi at de regionale fondene betyr langt mer i enkelte regioner. For eksempel tilsvarte de 25 % av Forskningsrådets bevilgninger til Agderfylkene og 18 % i Innlandet og Oslofjordregionen. Hadde vi sammenliknet med den delen av Forskningsrådets midler som går til mer anvendt forskning, slik de regionale fondene gjør, vil de regionale fondenes relative betydning vært større. De regionale fondsstyrenes grep er derfor av stor interesse for utviklingen av forskningsaktiviteten i enkelte regioner, ikke minst den næringsrettede forskningen.

Basert på styrenes årsberetninger gir vi nedenfor en svært kortfattet framstilling av satsingsområder og grep i de enkelte regionene.

1.3.1 Agder

Agderfylkene har til sammen 2,2 prosent av landets samlede FoU-aktivitet. Dette er en minimal økning på 0,1 prosentpoeng i forhold til 2012. Av fondsregionene er det bare Innlandet som har en lavere andel. Styret vurderer det derfor slik at er av stor betydning å øke andelen av nasjonale og internasjonale forskningsmidler til Agder. I sin praksis har styret lagt stor vekt på å bidra til å styrke regionale FoU-miljøer innenfor tematisk viktige områder for Agderfylkene. I stedet for bransjemessig prioriteringer har fylkestingene i sitt bestillingsbrev bedt styret om å prioritere følgende:

- Regional kvalifiseringsstøtte
- Tiltak som kan bidra til at Agder får et forskningssenter
- Utdanningsforskning

Styrets strategi baserer seg på en spisset utlysning av hovedprosjekter med sikte på å stimulere viktige FoU-institusjoner og bedriftsgrupper i regionen og en bredere utlysning av kvalifiseringsprosjekter med det formål å bistå aktører i å tiltrekke seg en større andel av

nasjonale og internasjonale forskningsmidler enn hva som er tilfellet i dag. Fondet hadde et meget offensivt år i 2013 og bevilget i alt 32,1 mill. kr inklusive bruk av 15 %- potten. De utnyttet dermed også alle sine reserver fra tidligere år.

Agder mottar ca. 13,7 mill. kr i ordinære årlige bevilgninger og har til nå mottatt 143 søknader, eller ca. 36 søknader per år. Det er bevilget midler til 86 prosjekter, det vil si ca. 60% av prosjektene.

1.3.2 Hovedstaden

Fondsregion Hovedstaden består av fylkene Akershus og Oslo. Denne regionen mottar ca. 45 % av nasjonale forskningsmidler og det regionale fondets økonomiske ramme utgjør dermed under 2 % av forskningsmidlene som tilflyter regionen. Fondsstyret har derfor vært opptatt av å finne innsatsområder der de kan gjøre en forskjell med de midlene fondet disponerer (ca. 30 mill. kr) i en ellers forskningsintensiv region. Utlysningene i 2013 har videreført strategien fra året før med å være orientert mot behovene for løsninger på sentrale utfordringer i offentlig sektor gjennom samarbeid mellom næringsliv, offentlig sektor og forskningsmiljøer. Hovedtemaene har vært:

- Helse- og omsorgssektoren
- Transportsektoren
- Vann- og avløpssektoren.

Fondet har lagt vekt på å mobilisere nye aktører gjennom utradisjonelle utlysninger av konkurranser om nye IT-løsninger innen eldreomsorgen. I 2013 bidro fondet også med betydelige beløp til 3 av de fellesutlysningene de var med på for å kunne bruke disse bedre til å mobilisere søknader fra egen region.

Hovedstaden mottar ca. 28,2 mill. kr i ordinære årlige bevilgninger og har til nå mottatt 139 søknader, eller ca. 35 søknader per år. Det er bevilget midler til 70 prosjekt, det vil si ca. 50 % av prosjektene.

1.3.3 Innlandet

Fondsregion Innlandet består av fylkene Hedmark og Oppland og disponerer det nest minste regionale forskningsfondet. Innlandets FoU-aktivitet er på mange områder blant de laveste i landet og forskningsinnsatsen er sentrert rundt noen få miljøer i regionen knyttet til de regionale høgskolene. Det regionale fondets størrelse er ikke slik at det i seg selv vil være utslagsgivende for den samlede FoU-innsatsen i regionen. Et hovedmål er derfor å øke muligheten for gjennomslag i nasjonale og internasjonale utlysninger, styrke samhandlingen mellom ulike aktører i regionen og styrke kunnskapsoverføringen mellom FoU-aktører og brukere. Det er i praksis definert seks målområder for FoU-strategien, etter at ambisjonen om et Innlandsuniversitet ble avvirket:

- 1) Økt satsing på FoU i næringslivet og offentlig sektor
- 2) Styrking av FoU- instituttene og høgskolene i Hedmark og Oppland
- 3) Forsterket samhandling og arenabygging mellom virkemiddelaktører, FoU- miljøene og næringslivet
- 4) Styrket finansiering av FoU i Hedmark og Oppland

Foreløpig har det ikke vært tildelt midler til regionale offentlige prosjekter, men noen av forsker- og institusjonsprosjektene har rettet seg mot problemstillinger som er viktige for offentlig sektor.

Styret har ønsket å ha tematisk brede utlysninger, både for kvalifiseringsstøtte, bedrifts-prosjekter og FoU-miljøene. Fondets utlysninger har derfor vært innen hele fondets satsings-område.

Innlandet mottar ca. 15,4 mill. kr i ordinære årlige bevilgninger og har til nå mottatt 284 søknader, eller 71 søknader per år. Det er bevilget midler til 99 prosjekter, det vil si ca. 35 % av prosjektene.

1.3.4 Midt-Norge

Region Midt-Norge består av de to Trøndelagsfylkene og Møre- og Romsdal. Med unntak av Trondheismiljøet har regionen relativt små og spredte FoU-miljø. Den domineres av små- og mellomstore bedrifter som har ulik bransjemessig tilhørighet som også varierer sterkt mellom de ulike delene av regionen. Selv om det i bestillingsbrevet fra fylkeskommunene legges vekt på å finne fellesnevner i de tre ulike fylkenes strategier, krever denne sammensatte situasjonen en FoU-strategi med et bredt perspektiv. Det løftes fram 7 satsingsområder for fondet:

- Marin sektor
- Verdikjede mat – blå/grønn (fellesutlysning blå/grønn bioteknologi i 2013)
- Fornybar energi og miljøteknologi
- Olje og gass – leverandørindustri
- Maritim sektor (Utlyste bedriftsprosjekt i 2013)
- Forskningsdrevet innovasjon i offentlig sektor – (utlyste kvalifiseringsprosjekt og hovedprosjekt i 2013)
- Brukerstyrt, regional innovasjonsarena (BRIA) – (Utlyste kvalifiseringsprosjekt i 2013)

I tillegg peker bestillingsbrevet på at fondsregionene har et ansvar for å ivareta samiske forskningsinteresser i regionen. (Her deltok fondet i en fellesutlysning i 2013 sammen med Nord-Norge og Innlandet). Styret legger opp til å dekke denne bredden over et visst tidsrom, slik at hver enkelt utlysning kan rettes inn mot et smalere tema.

Midt-Norge mottar ca. 24,6 mill. kr i ordinære årlige bevilgninger og har til nå mottatt 330 søknader, eller ca. 83 søknader per år. Det er bevilget midler til 137 prosjekt, det vil si ca. 42 % av prosjektene.

1.3.5 Nord-Norge

Det er store forskjeller i regionene med hensyn til å benytte egenprodusert forskning i utviklingen av samfunnet. I Troms utføres adskillig mer forskning enn Nordland og Finnmark. Dette skyldes Tromsø sin stilling med flere tunge forskningsmiljø.

Det ble utarbeidet en ny FoU-strategi for 2013-16 i mars 2013. Fondet har på grunnlag av den utarbeidet en handlingsplan med følgende innsatsområder:

1. Forskning som forsterkning av regionens satsinger
2. Mobilisering av nordnorsk næringsliv
3. Mobilisering av offentlig sektor
4. Styrking av nordnorsk kompetanse gjennom forskning
5. Internasjonalisering av nordnorsk forskning

Tematisk skal forskningsaktivitetene konsentreres innen følgende seks satsingsområder:

1. Nordnorsk folkehelse, velferds- og levekårsforskning

2. Samiske rettigheter, samfunnsutvikling og levekår
3. Arealproblematikk og arealkonflikter
4. Teknologi og infrastruktur
5. Biologisk mangfold, økologi og faunaforvaltning
6. Effekter av klimaendringer og miljøforurensing

RFF Nord-Norge har lagt stor vekt på å bygge opp de regionale FoU-miljøene og er det fondet som har brukt størst andel av midlene til forskerprosjekt og institusjonsprosjekt. En ønsker nå å satse noe mer på å stimulere til forskning i bedriftene. Fondet har gått over til løpende frister for utlysning av kvalifiseringsstøtte og utlyst for både offentlig sektor, bedrifter og kvalifisering til EU-støtte.

Nord-Norge mottar ca. 31,9 mill. kr i ordinære årlige bevilgninger og har til nå mottatt 350 søknader, eller 88 søknader per år. Det er bevilget midler til 115 prosjekt, det vil si ca. 33 % av prosjektene.

1.3.6 Oslofjordfondet

Oslofjordfondet består av fylkene Buskerud, Telemark, Vestfold og Østfold. Den skiller seg ut fra de andre regionene ved at det er næringslivet som står for hoveddelen av forskningsaktiviteten i regionen. Fondsregionen mangler universitetsmiljø og andelen forskere med doktorgrad er lav. Fondet har lagt vekt på å stimulere til nyskapingsevne hos næringsaktørene i regionen, men har også lagt vekt på å utvikle ny kunnskap og bruk av forskningsresultater i offentlig sektor. En viktig strategi har vært å mobilisere de regionale FoU-miljøene til å samarbeide med regionalt næringsliv og offentlig forvaltning om å løse de aktuelle FoU-utfordringene. Fondet har i 2013 bare utlyst regionale bedriftsprosjekt og offentlige prosjekt (innovasjonsprosjekt) i tillegg til kvalifiseringsstøtte. Prioriterte satsingsområder har vært:

- Klima, energi og miljø
- Velferd, helse og omsorg
- Utdanning og opplæring
- Reiseliv, opplevelsesnæring og attraksjonskraft
- Teknologi.

Fondet har særlig fått fram søknader innen teknologiområdet der flere har bidratt til lovende innovasjoner. Fylkeskommunene ønsker at fondet skal bidra til samarbeid om forskning både innad i regionen og med andre regioner.

Oslofjordfondet mottar ca. 33,8 mill. kr i ordinære årlige bevilgninger og har til nå mottatt 378 søknader, eller 95 søknader per år. Det er bevilget midler til 143 prosjekt, det vil si ca. 38 % av prosjektene.

1.3.7 Vestlandet

Fondsregionen består av fylkene Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane. Fylkene er meget forskjellige når det gjelder forskningsmiljø og næringsgrunnlag, men likevel har de en del felles utfordringer. Bestillingsbrevet fra fylkene legger vekt på fellestrekkene og ber fondet å medvirke til bærekraft og kunnskapsbasert utvikling av typisk vestnorske ressurser:

- 1) Energi og maritim sektor
- 2) Bærekraftig matproduksjon – grønn og marin sektor
- 3) Reiseliv
- 4) Offentlige utviklingsoppgaver på Vestlandet

Det har vært utlyst innen alle disse temaene også i 2013. Det ble dessuten lyst ut kvalifiseringsstøtte til forskningsmiljøene innen tema "Vestlandet 2025"

Å mobilisere nye aktører gjennom forprosjekt innen alle hovedtema har vært prioritert samt oppfølging av prosjekt som ikke har nådd opp i første omgang. Det er videre arbeidet særlig med å mobilisere kommuner til deltaking i forskningsaktivitet.

Fondet disponerer ca. 30,7 mill. kr årlig. RFF Vestlandet er det fondet som har mottatt flest søknader de tre første årene (433 av 2057 søknader), eller gjennomsnittlig 108 søknader per år. Det er bevilget midler til 170 prosjekt, det vil si 39 % av søknadene.

1.4 Ulike situasjoner, føringer og strategier

I tillegg til de nevnte ulikhetene når det gjelder de regionale fondenes relative betydning i regionene, har regionene ulik næringsstruktur og forskningstradisjoner. De regionale styrene har også fått ulike strategiske føringer fra sine fylker gjennom bestillingsbrevene. Figur 1.4 nedenfor viser andel av de faktiske bevilgningene 2010-2013 som går til de ulike søknadstypene og illustrerer at fondene har valgt ulike tilnærminger til disse utfordringene.

Agder, Innlandet, Nord-Norge og Oslofjorden er eksempler på regioner med relativt liten FoU-aktivitet. Agder, Innlandet og Nord-Norge har valgt bruk av forsker- og institusjonsprosjekter som en viktig del av strategien med å bygge opp FoU-miljøene. Oslofjorden, mangler tunge forskningsinstitusjoner, men har et næringsliv som står for hoveddelen av FoU-aktiviteten i regionen. Her velger de å stimulere til utvikling av FoU-miljøene først og fremst gjennom å stimulere til samarbeid med næringslivet.

Hovedstaden har både sterke FoU-miljøer og et forskningsintensivt næringsliv. Her ønsker man å gjøre en forskjell gjennom å satse på forskning i offentlig sektor, og samtidig stille krav til samarbeid med næringslivet.

Vestlandet har spesielt satset på å stimulere til forskning i næringsliv og offentlig sektor og har nesten ikke bevilget midler direkte til noen av sine mange tunge FoU-miljøer. Midt-Norge har tenkt noenlunde på samme måte, men har, i tillegg til søknadstypen innovasjonsprosjekter, brukt søknadstypen institusjonsprosjekt med sterke krav til samarbeid med næringslivet.

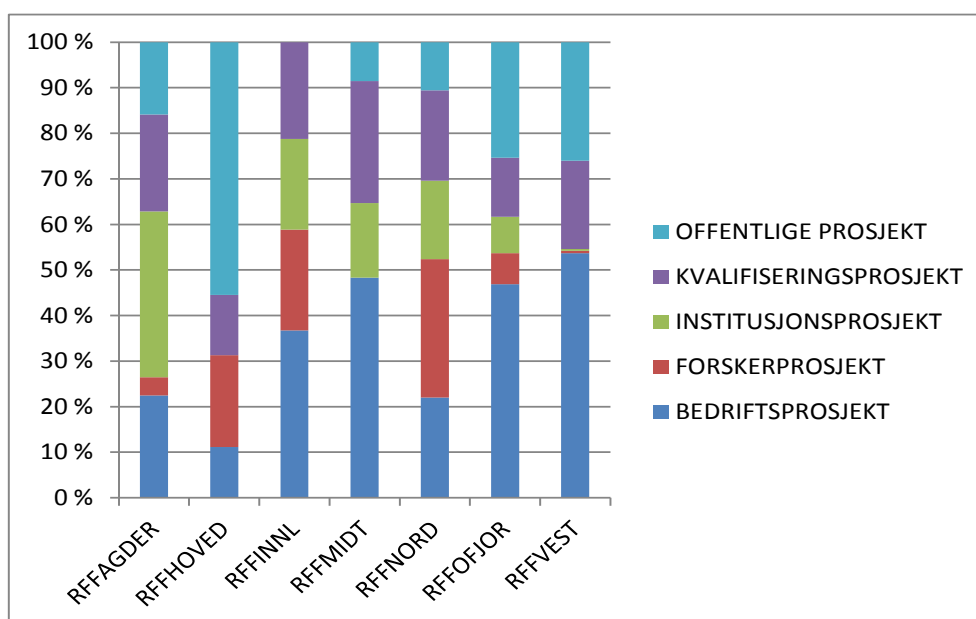

FIG 1.4: ANDEL BEVILGNINGER TIL ULIKE PROSJEKTTYPER 2010-2013

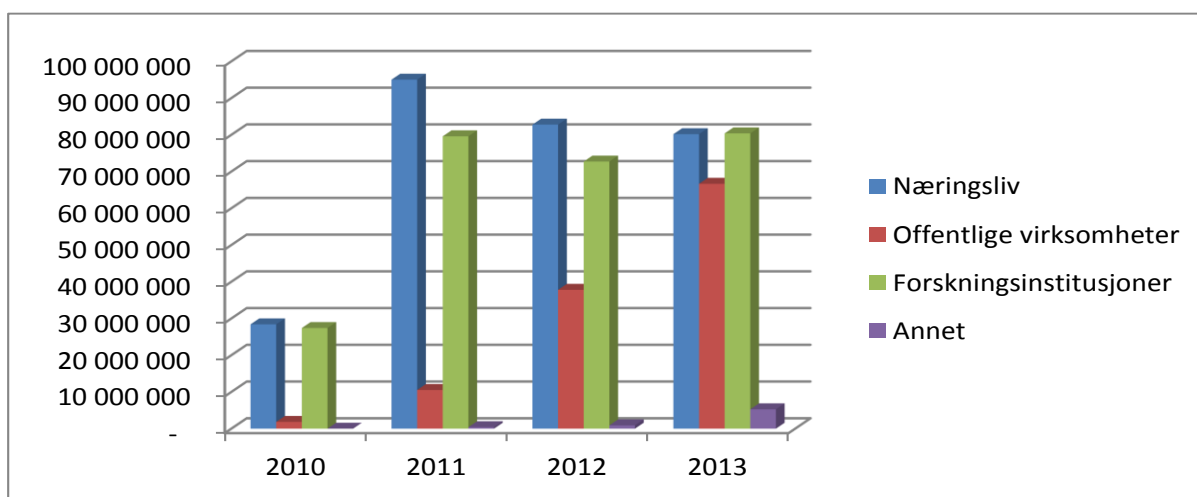
1.5 De ulike søkergruppene

Avsnittene ovenfor viser hvordan de enkelte fondene over tid prioriterer ulike målgrupper og søkergrupper. Etter fire år kan være mulig å se hvordan de ulike søkergruppene forholder seg til de regionale fondene. I dette avsnittet forsøker vi å trekke ut en del informasjon om dette. Grunnlaget er prosjektdatabasen.

Det er tre hovedgrupper av søkere til de regionale forskningsfondene:

1. **Forskningsinstitusjoner** (Universiteter, høyskoler og forskningsinstitusjoner utenfor U&H-systemet).
2. **Næringsliv** (bedrifter med ulike organisasjonsformer)
3. **Offentlige virksomheter** (i all hovedsak er dette kommuner og fylkeskommuner og sammenslutninger av slike, samt kommunale/interkommunale selskap i egenskap av tjenesteytere)

Før vi går inn på hver enkelt av dem kan vi sammenlikne hvordan deres bruk av de regionale fondene har utviklet seg, noe som selvsagt også er en funksjon av hvordan fondene har forholdt seg til dem:

FIGUR 1.5: TILSAGN TIL ULIKESØKERGRUPPER 2010 – 2013.

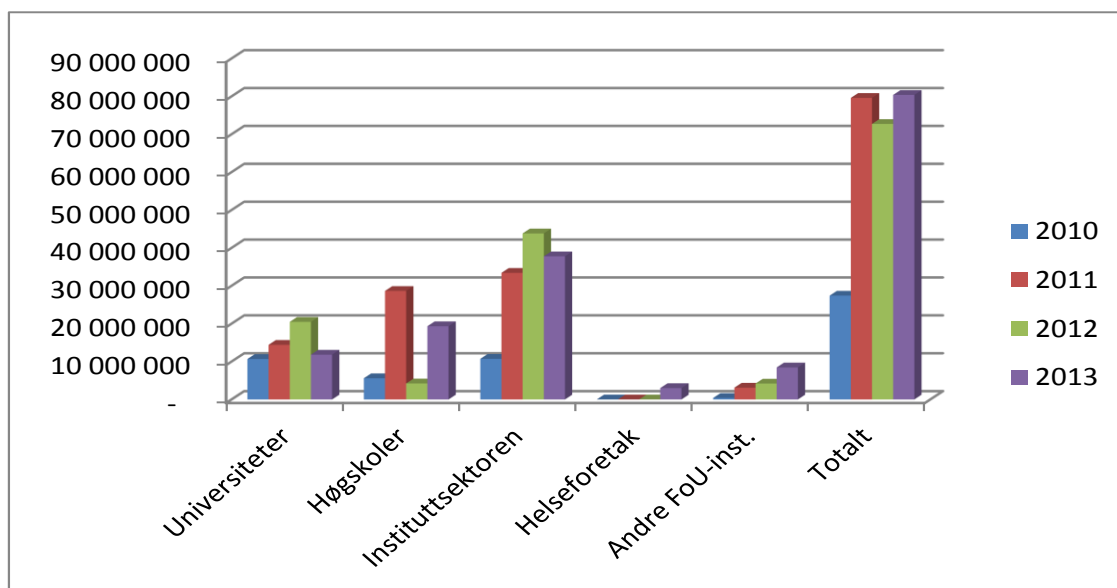
Forskningsinstitusjonene har hatt en forholdsvis konstant tilsagnsmengde etter startåret på mellom 70 og 80 mill. kr per år, næringslivet ligger på ca. 80 mill. kr de siste 2 årene etter en svak nedgang fra toppåret 2011. Det er tydeligvis de offentlige institusjonene som har "stukket av" med den veksten i de totale tilsagnene som vi kunne se av figur 1.1 på side 1.

1.5.1 Forskningsinstitusjonenes bruk av de regionale forskningsfondene

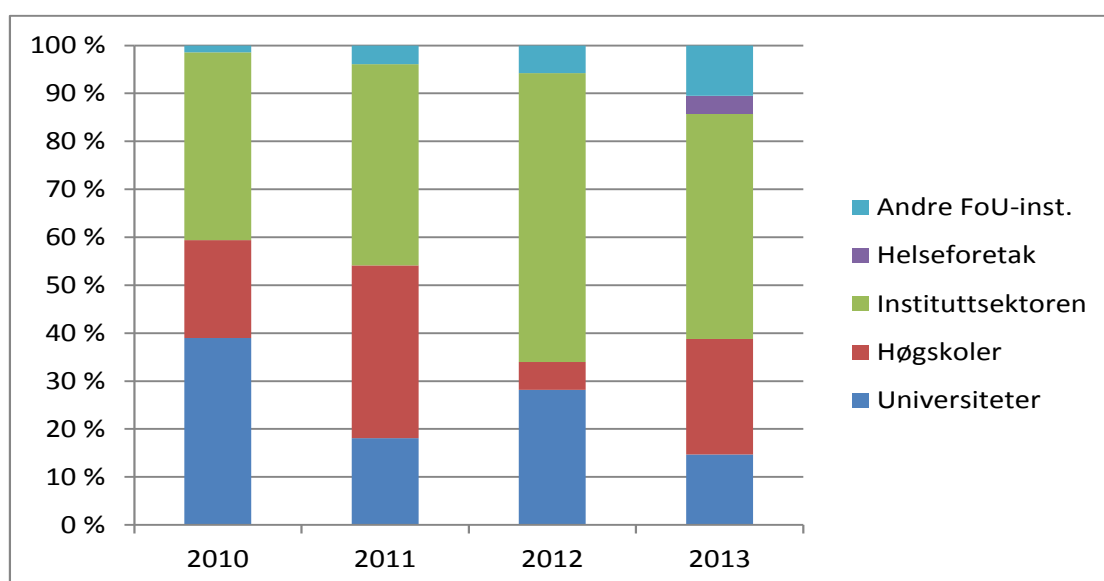
Forskningsinstitusjoner deler seg i følgende grupper og undergrupper:

- **Universiteter**
- **Høyskoler**
- **Instituttsektoren** (forskningsinstitutter med statlig basisfinansiering)
  - Miljøinstituttene (Cicero, NIBR, NILU, TØI osv.)
  - Primærnæringsinstitutter (Bioforsk, Nofima, Bygdeforskning mfl.)
  - Samfunnsvitenskapelige institutter (Agderforskning, AFI, FAFO, Nordlandsforskning, deler av Norut osv.)
  - Teknisk-industrielle institutt (SINTEF, Norut Narvik, Tel-Tek mfl.)
- **Helseforetak** (FoU-virksomheten)
- **Andre forskningsinstitusjoner**, som ikke omfattes av statlige retningslinjer for basisfinansiering, men som kan være privat eller statlig finansiert.

I figur 1.5-1 har vi framstilt hvordan støtten til disse har utviklet seg over tid. Vi har ikke vist utviklingen for delene av instituttsektoren, men bortsett fra de teknisk-industrielle instituttene har alle gruppene økt sine bevilgninger fra de regionale fondene over årene. Miljøinstituttene og de samfunnsvitenskapelige instituttene hadde en liten nedgang fra 2012 til 2013.

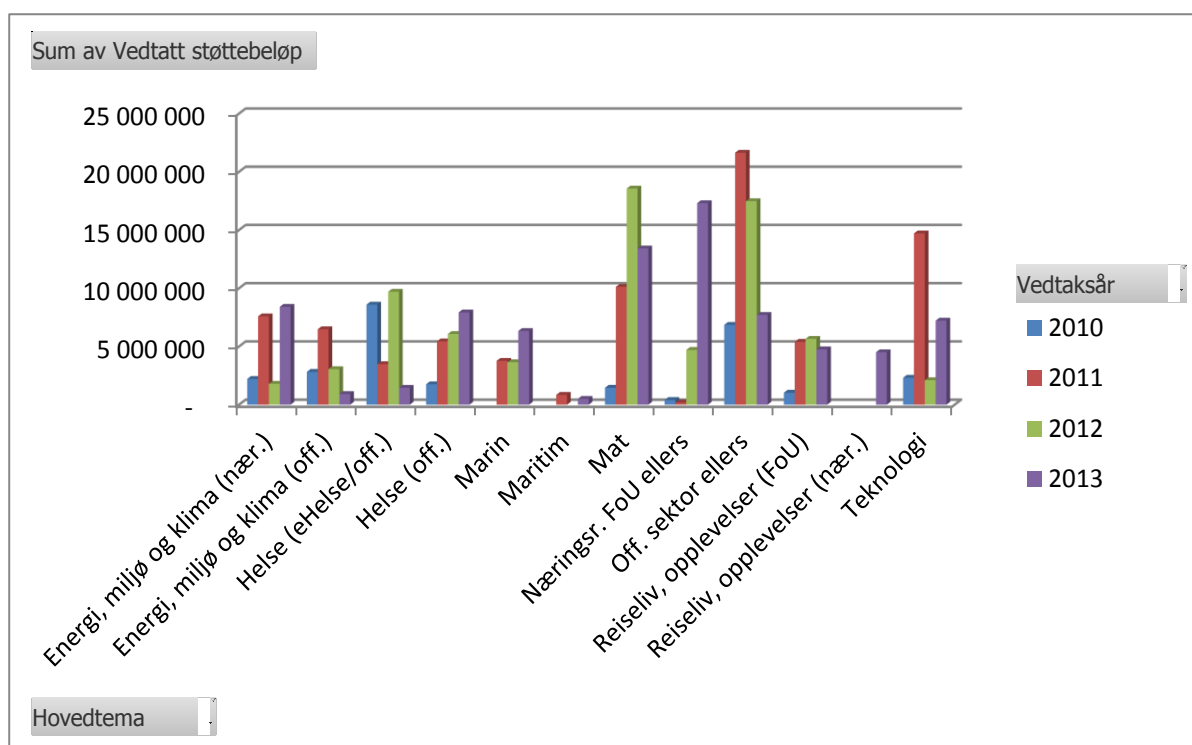

FIGUR 1.5 -1A: TILSAGN TIL ULIKE TYPER FOU-INSTITUSJONER 2010 –13

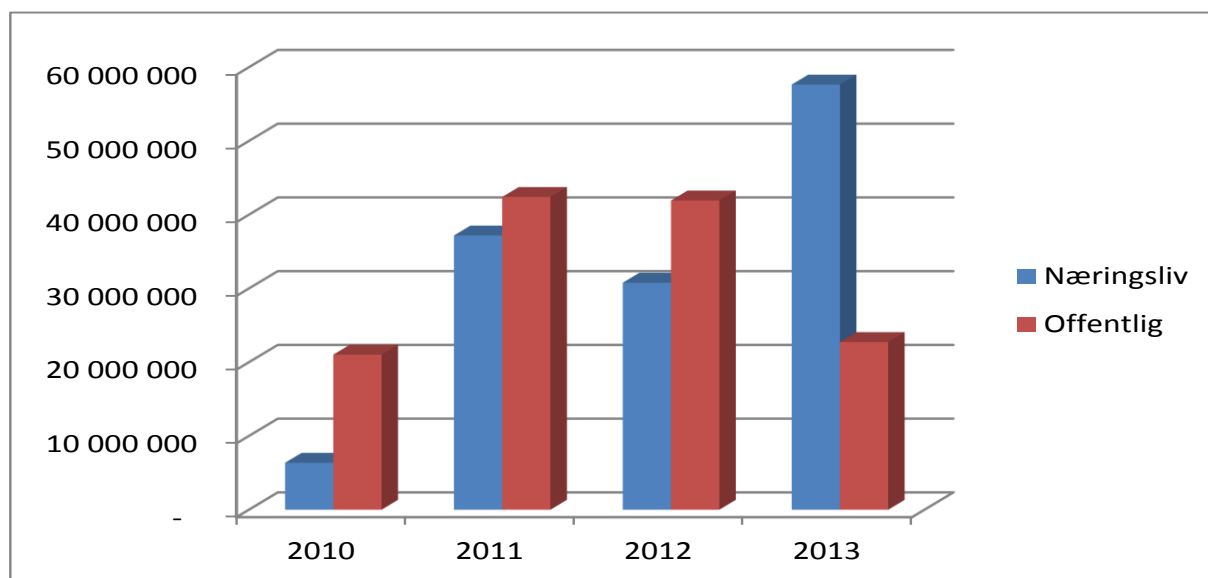
FIGUR 1.5 -1B: FORDELING AV TILSAGN TIL ULIKE TYPER FOU-INSTITUSJONER 2010 –13

Figur 1.5.1A og B har samme tallgrunnlag, men den nederste viser prosentfordelingen mellom institusjonstypene. Den øverste figuren viser absolutte tall. Variasjonene hos universitetene og høgskolene skyldes at utlysningene i ulik grad har rettet seg inn mot disse. Instituttsektoren er mer stabil over tid fordi denne sektoren i større grad retter seg inn mot markedet og utvikler prosjekter sammen med næringsliv og forvaltning. Ikke minst primærnæringsinstituttene har nytt god av den sterke satsingen på mat hos de regionale fondene. Satsingen på ulike tema går fram av figur 1.5-2A på neste side:

FIGUR 1.5-2A: TILSAGN TIL FORSKNINGSMILJØENE FORDELT PÅ TEMA. 2010-13

Figur 1.5-2A viser at mat er et viktig tema for FoU-miljøene og at "næringsrettet FoU ellers" har en økende tendens. Bortsett fra det er det store svingninger ut fra hva fondene inviterer FoU-miljøene til å bidra med de enkelte årene. Det kan derfor være vanskelig å lese hovedtendenser ut av den. Derfor har vi i figur 1.5-2B nedenfor fordelt temaene fra forrige figur etter om de i hovedsak er rettet mot offentlig sektor eller om de i hovedsak er næringsrettet. (Hvordan vi har fordelt temaene på sektor går fram av tabell T.1 i tabellvedlegget til slutt i rapporten).

FIGUR 1.5-2B: TILSAGN TIL FORSKNINGSMILJØENE FORDELT PÅ HOVEDTEMA. 2010-13

Vi ser da en klart økende tendens til at forskningsmiljøene, samlet sett, retter seg mer inn mot næringsrettede problemstillinger når det gjelder prosjekter for de regionale fondene. Går vi inn i tallene ser vi at denne utviklingen i hovedsak skyldes økt næringsorientering hos forskningsmiljøene utenom U&H-sektoren, selv om også noen universitet og høyskoler har

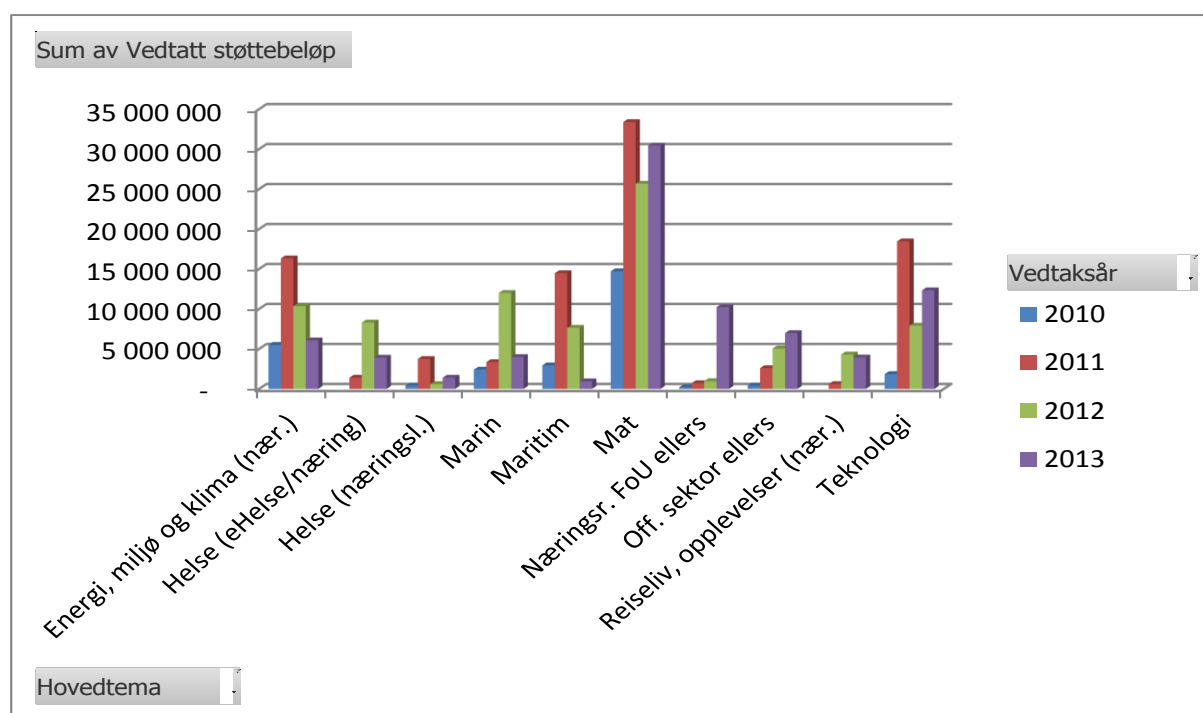
begynt å se muligheten for økt næringsorientering som ligger i de regionale fondene. Mulighetene brukes imidlertid svært ulikt, noe tallene i avsnittet nedenfor illustrerer.

Norge har 54 institusjoner innen gruppen universiteter og høyskoler. Bare 24 institusjoner er representert på listen over tilskuddsmottakere fra de regionale fondene. Det er altså ikke alle som benytter seg av mulighetene de regionale fondene gir. Særlig gjelder dette høyskolene. Fem av høyskolene har i alt mottatt 72 % av alle bevilgninger som er gått til høyskolesektoren! Alle universitetene unntatt ett har mottatt støtte fra fondene, men fem av de 11 universitetene mottar 91 % av bevilgningene som fondene totalt har gitt til universitetssektoren! Disse skjevhetene har selvsagt noe sammenheng med de ulike fondenes prioriteringer, men særlig for høyskolenes del kan det være grunn til å gjenta det vi har nevnt også i tidligere års rapporter: At mange høyskoler ikke utnytter den muligheten som de regionale fondene representerer når det gjelder å utvikle tettere samarbeid med regionale bedrifter og offentlige institusjoner om prosjekter.

Fordelingen blant de øvrige FoU-institusjonene er noe jevnere. Her har vi 63 institusjoner av 142 mulig representert. De fem "ivrigste" har 34 % av de totale bevilgningene til denne gruppen.

1.5.2 Næringslivet

Når det gjelder støtten til næringslivet er det interessant å se på hvilke bransjer som får støtte. Det viser vi i figur 1.5-3 nedenfor.

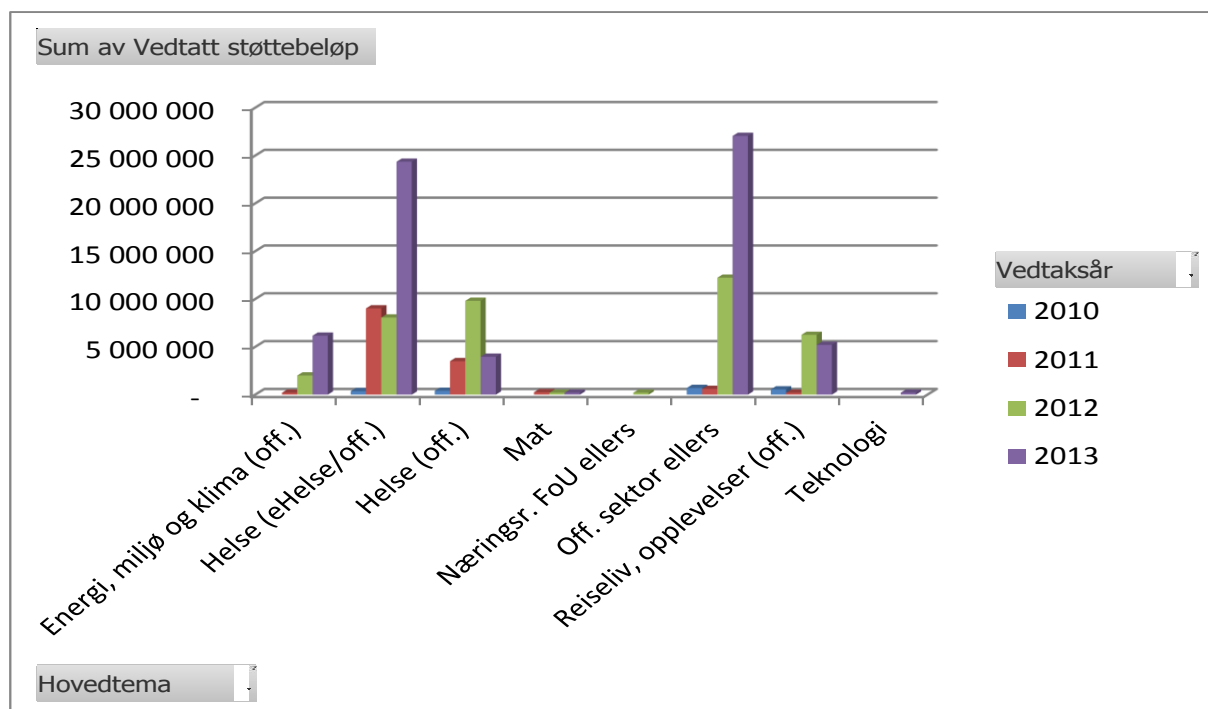

FIGUR 1.5-3: TILSAGN TIL NÆRINGSLIVET FORDELT PÅ TEMA 2010-2013

Grupperingen "Offentlig sektor ellers" viser at en del bedrifter satser på produkter og tjenester direkte rettet mot bruk i offentlig sektor. Dette er en økende tendens. Det samme gjelder temaene helse og eHelse og til dels energi, miljø og klima. Men av figur 1.5.-2 tidligere og 1.5-4 nedenfor ser vi at dette fortsatt er tema som domineres av offentlige søkere og FoU-institusjonene.

1.5.3 Offentlig sektor

Den jevne økningen i støtte til offentlig sektor har vi vist andre steder i denne årsmeldingen, se for eksempel figur 6.3.1A, side 28.. Støtten til det offentlige går i det alt vesentlige til kommuner og fylkeskommuner. I figur 1.5-4 nedenfor viser vi hvordan støtten til de offentlige institusjonene fordeler seg på tema:

FIGUR 1.5-4: TILSAGN TIL OFFENTLIGE INSTITUSJONER ETTER TEMA

Det er helsesektoren (helse og e-helse) som er det største temaet. Det at sekkeposten "Offentlig sektor ellers" viser en så markant økning kan imidlertid være et uttrykk for at offentlig sektor begynner å ta i bruk forskning innen et bredere spekter av oppgaver og til utvikling av tjenesteproduksjon og forvaltning mer generelt.

2. De regionale fondsstyrenes arbeid

2.1 Styresammensetning og møteaktivitet

Alle fondsstyrene fikk ny sammensetning i løpet av høsten 2011 og startet sitt arbeid fra 2012. Styrene har følgende sammensetning med hensyn til yrkesbakgrunn og kjønn:

Tabell 2.1-1: Sammensetning av styrene ut fra medlemmenes jobbtilknytning

Fondsregion	Akademia (UoH/inst.sektor)	Politisk	Offentlig sektor	Næringsliv	Antall	Kjønnsbalanse K / M
Agder	1	0,5 ^{*)}	2	2,5	6	3 K / 3 M
Hovedstaden	2			4	6	4 K / 2 M
Innlandet	1		3	2	6	3 K / 3 M
Midt-Norge	2	1	3	3	9	5 K / 4 M
Nord-Norge	3	1	1	4	9	6 K / 3 M
Oslofjordfondet	2	4,5		3,5	10	4 K / 6 M
Vestlandet		3		5	8	4 K / 4 M
Til sammen	11	10	9	24	54	29 K/25 M
	%	20 %	19 %	17 %	100 %	54 %/ 46 %

Kilde: Fondenes årsberetninger

^{*)} Politikere med sivil jobb i næringslivet er regnet som 0,5 fra politikk og 0,5 fra næringsliv.

I forhold til forrige styreperiode har styrene fått en noe større andel kvinner (54 % mot tidligere 46 %) og andelen fra næringslivet er økt noe (44 % mot tidligere 41 %). De øvrige endringene er ubetydelige.

Tabell 2.1-2: Antall styremøter i 2013

Region	Antall møter	Spesielle saker
Agder	5	Vedtatt 2-årig handlingsplan tidligere, denne ble revidert i mars 2013
Hovedstaden	6	1 Strategisamling. Styret er aktivt med i forberedelser av utlysninger, også i periodene mellom styremøtene.
Innlandet	9	
Midt-Norge	2	Begge behandlet søknadssaker. Skiftet sekretariatsleder i 2013.
Nord-Norge	4	Søknadssaker. Ett styremøte i Mosjøen med besøk på Alcoa og et styremøte i Brussel, bl.a. med Nord-Norges Brusselkontor.
Oslofjordfondet	5	Handlingsplan og kommunikasjonsplan fram til 2015
Vestlandet	4	Kompetansemekling i kommunal sektor. Resultatmåling. Energi som satsingsområde. Møte med Universitetet i Bergen.

I tillegg har det vært to styreledermøter, ett på årskonferansen i mai 2013 og et høsten 2013. På det siste styreledermøtet møtte de Kunnskapsdepartementet sammen med Forskningsrådet. Hovedtema for dette møtet var innretningen på utlysningen av 15 % -potten i 2014.

2.2 Informasjonsaktiviteter/profilering

Alle regionene har gjennomført omfattende informasjonsaktiviteter i form av informasjonsmøter, annonsering og deltakelse på møter i ulike næringslivsfora og på universitet og høyskoler. Graden av rapportering fra regionene om informasjonsaktiviteten varierer når det gjelder detaljnivå og kategorisering, slik at det er vanskelig å gi noen samlet, kvantitativ framstilling av denne aktiviteten. Likevel er det grunnlag for å trekke fram følgende forhold:

- Den mer bedriftsrettede informasjonsaktiviteten videreføres både gjennom generell bedriftsrettet informasjon og gjennom at flere av fondene har systematisk oppfølging av virksomheter som ikke fikk gjennomslag for sine søknader.

- De fleste av fondene har også i 2013 holdt kurs i søknadsskriving og prosjektutvikling. Her har Forskningsrådets regionansvarlige bidratt og denne type tiltak er blitt godt mottatt og bidratt til at søknadene får bedre fagvurderinger.
- Nettet brukes aktivt. Fondene har overtatt mer ansvar for sine egne sider på www.regionaleforskningsfond.no og bruker også fylkeskommunenes nettsider til informasjon. Noen av fondene har opprettet egne sider på Facebook (Oslofjordfondet) og Twitter (Agder).
- Det holdes fortsatt mange annonserte informasjonsmøter knyttet til konkrete utlysninger.
- De fleste av fondene har utarbeidet kommunikasjonsplaner.
- Regionale forskningsfond er medlem av forskning.no som er Nordens største nettbaserte kanal for formidling fra norsk og internasjonal forskning. Dette har resultert i mange oppslag der flere har blitt videreført i pressen. Minst to av fondene har etablert samarbeid med journalist for å sikre god kvalitet på artiklene.

Forskningsrådets sentrale koordinator og/eller våre regionansvarlige har deltatt på mange av disse aktivitetene. I tillegg har Forskningsrådet deltatt på ulike konferanser og møter og informert om fondene. Det er opprettet en nyhetstjeneste som gjengis på alle fondenes nettsider og på www.regionaleforskningsfond.no. Denne tjenesten videreformidler nyhetsoppslag i regional presse og på nettsider om fondenes aktiviteter og arkiverer slike nyheter.

2.2.1 De enkelte fondenes tiltak for å nå spesielle målgrupper

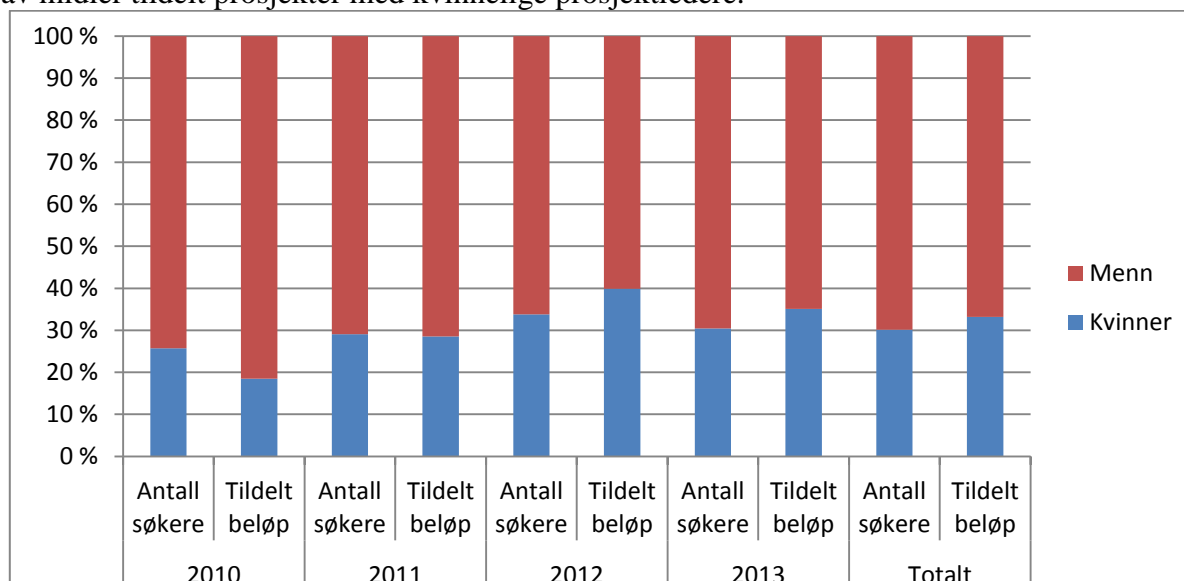
I tabell 2.2-1 nedenfor gis en oversikt over fondenes tiltak for å nå spesielle målgrupper i sin region, hentet fra fondenes egne årsberetninger for 2013.

Tabell 2.2-1: Oversikt over tiltak overfor spesielle målgrupper i 2013

Fondsregion	Tiltak i 2013
Agder	Styret i RFF Agder fikk i bestillingsbrevet føringer om spesielt å følge opp 1) Tiltak som kan bidra til at Agder får et forskningssenter, 2) Utdanningsforskning og 3) Regional kvalifiseringsstøtte. I 2013 ble utdanningsmiljøene spesielt prioritert og offentlig sektor ble prioritert mht til kvalifiseringsstøtte. I den anledning ble det gjennomført et seminar "Innovasjon i offentlig sektor – fra buzzword til handling". I overkant av 50 deltakere.
Hovedstaden	I perioden har styret og sekretariatet hatt en spesiell oppmerksomhet på analyse av IKT-bedrifter, kommunale IKT-ansvarlige og deres behov for innovative løsninger og på markedsføring av utlysninger mot IKT-næringen. Mobiliseringsarbeidet ble utvidet med to nye temaer: Oppvekst og læring og kommunenes ansvar for å skape trygghet for sine innbyggere. I tillegg til kvalifiseringsprosjektypene "Skulle ønske jeg hadde" (max 150 000 kr), etablerte de en utvidet kvalifiseringsstøtteordning for offentlig sektor med maksimal støttegrense på 750 000 kr. I tillegg har de en kvalifiseringsstøtteordning der bedrifter kan søke opp til 500 000 kr.
Innlandet	Fondets ordinære midler har vært rettet mot kvalifiseringsstøtte, næringsliv, FoU-miljøer og bedriftsklynger. "Jeg har en idé"-midler ble lansert som et lavterskeltilbud overfor bedrifter og gründere som trenger avklaring på om det er nødvendig å bruke FoU for å løse en definert utfordring. Søkesummen for kvalifiseringsstøtten ellers er hevet til 500 000 kr. det ble utlyst 10 mill. kr for spesiell satsing i institusjonene eller bedriftsklyngene.
Midt-Norge	Fondet har fortsatt arbeidet med å nå kommunesektoren. I samarbeid med VRI Trøndelag og VRI Møre og Romsdal har en prøvd ut ulike måter å drive kompetansemekling overfor offentlig sektor. Det er gjennomført to FoU-seminarer for aktører innen offentlig sektor i Sør- og Nord-Trøndelag i samarbeid med KS, fylkesmennene og Forskningsrådet.
Nord-Norge	I FoU-strategien 2013-16 er samiske rettigheter, samfunnsutvikling og levekår et viktig innsatsområde. Samiske tema er blitt viet spesiell oppmerksomhet både ved deltakelse og informasjonsaktivitet på samlinger med samiske aktører og møter på samiske institusjoner. Fondet utarbeidet i 2012 informasjonsbrosjyre om fondet oversatt til nordsamisk, sørsamisk og lulesamisk som fortsatt brukes.
Oslofjordfondet	Økt informasjonsaktivitet mot offentlig sektor. Særskilte målgrupper for utlysningene i 2013 var 1) NCE-klyngene, 2) Vannklyngen, 3) kommunal sektor og miljøet knyttet til tidligere "Arena helse".
Vestlandet	Spesielle informasjonstiltak overfor Energisektoren og når det gjelder forskning i kommunal sektor. Innen energifeltet har en vært spesielt opptatt av hvordan de mindre selskapene med forskningsideer kan bli koplet opp mot viktige utviklingsprosesser innen sitt fagområde og marked. Innen kommunesektoren har en besøkt flere kommuner i samband med avslutningen av prosjektet "Kompetansemekling som virkemiddel for å fremme forskningsbasert innovasjon i kommunesektoren – erfaring fra tre fylker".

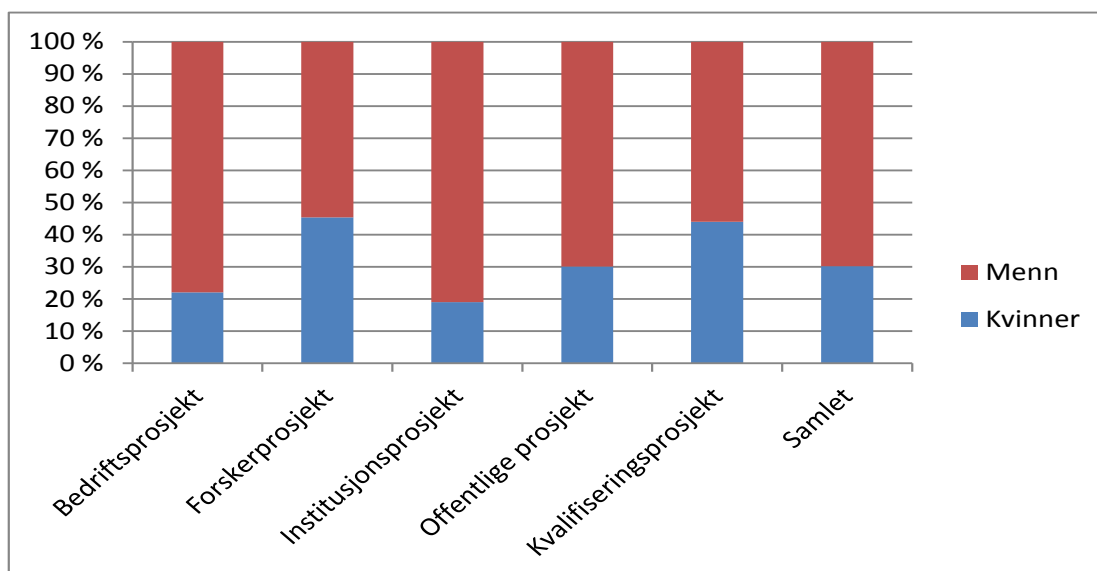
2.2.2 Tiltak for kjønnsbalanse

Figur 2.2-2 nedenfor viser andelen av kvinnelige prosjektledere blant alle søkerne og andelen av midler tildelt prosjekter med kvinnelige prosjektledere.

FIGUR 2.2-2: KVINNELIGE PROSJEKTLEDERES ANDEL AV ANTALL SØKERE OG TILDELTE BELØP 2010-2013

Det har ikke vært iverksatt spesielle tiltak for å mobilisere kvinner. Den svakt økende positive tendensen vi kan lese ut av figuren ovenfor kan være variasjoner som skyldes at kvinneandelen i de ulike prosjekttypene er ulik og at sammensetningen av prosjektporteføljene har utviklet seg slik at den samlede kvinneandelen øker. Forskerprosjekter er en prosjekttipe der kvinnene utgjør en større andel av prosjektlederne enn de andre (45 %), slik figur 2.2-2 nedenfor viser.

FIGUR 2.2-2: KVINNEANDEL BLANT POSJEKTLEDERE I ULIKE PROSJEKTTYPER

I kvalifiseringsprosjektene som får støtte er kvinneandelen 44 %. I denne prosjekttypen holder andelen av kvinner seg konstant nokså høyt i de forskjellige årene. I bedriftsprosjektene holder andelen seg konstant relativt lav. For forskerprosjektene og institusjonsprosjektene har kvinneandelen blant prosjektlederne økt over tid.

3. Forskningsrådets arbeid

Forskningsrådet bistår fondene med administrativ veiledning knyttet til utlysning og oppfølging av FoU-prosjekt, elektronisk søknadsbehandlingssystem og gjennomføring av fagvurderinger for alle prosjekttypene utenom regionale kvalifiseringsprosjekt. Dette gjøres dels av sekretariatet i Regional avdeling og dels av de regionansvarlige som er tilknyttet Forskningsrådets regionale kontorer.

3.1 Felles utlysninger og tiltak

Det var i 2012 en prosess med sikte på å komme fram til en ny ordning for forvaltning av 15 % -potten. Resultatet ble at styrene (v/styrelederne) i fellesskap fastsetter aktuelle satsingsområder for felles utlysninger. Dette skjer i samråd med Forskningsrådet. Regionene melder så sin interesse for deltakelse i de enkelte utlysningene. De deltakende regionene innen hver satsing enes om endelig utlysningstekst og eventuelle egenandeler fra regionene. Publisierungs- og søknadsfrister for de enkelte utlysningene samordnes og de deltakende fondsregioners styrer bestemmer tildelingene i fellesskap. Forskningsrådet foretar fagvurdering av prosjektsøknadene. Det var ingen utlysninger etter den nye ordningen i 2013, slik at midler ble samlet opp for en større utlysning i april 2014.

3.2 Følgeevalueringen

Det ble i 2010 tatt initiativ til en følgeevaluering av arbeidet med de regionale forskningsfondene. NIFU er engasjert for å gjennomføre arbeidet og startet dette i 2011. Formålet var å utvikle konkret og anvendbar kunnskap om regionale forskningsfond, inkludert Forskningsrådets roller i disse, som grunnlag for forbedring, utdypning og videreutvikling. Evalueringen ble sluttført i løpet av 2013. Evalueringens hovedkonklusjoner siteres innledningsvis i denne årsrapporten.

3.3 Samarbeid med andre program

RFF-sekretariatet og de regionansvarlige i Forskningsrådet legger vekt på å fremme tett samarbeid med relevante programmer i Forskningsrådet. De regionale kontorene er viktige bindeledd mellom regionene og Forskningsrådet i denne sammenheng. De regionale kontorene organiserer årlig møter med Forskningsrådets øvrige programmer med relevans for regionene og formidler informasjon fra regionene til programmene og omvendt. Forskningsrådets regionale kontorer er representert som observatører i de regionale fondsstyrene.

Programmet virkemidler for regional FoU og innovasjon (VRI) var viktig i forberedelsesfasen for regionale forskningsfond. Programmet bidro til å styrke oppmerksomheten om betydningen av FoU i det regionale utviklingsarbeidet. Det er et mål å utvikle dette samarbeidet også knyttet til driften av de regionale fondene idet VRI kan være en viktig mulighet for å stimulere til FoU i bedriftene og til å styrke det regionale arbeidet med FoU-spørsmål generelt. I VRI Trøndelag er offentlig sektor inkludert i VRI-arbeidet for å se om de gode erfaringene med mobilisering til FoU i næringslivet kan overføres til offentlig sektor.

Fagvurderingene av RFF-søknader skjer i samråd med Forskningsrådets relevante programmer som bidrar med sine fagekspertene. Der likelydende søknader sendes de regionale fondene og Forskningsrådets programmer samordnes fagvurderingene i størst mulig grad.

3.4 Læringsarenaer og koordinering

Det har vært gjennomført 2 læringsarenaer i tillegg til de regionale fondenes tredje årskonferanse, som fant sted i Svolvær i mai 2013.

Sekretariatet har deltatt på sekretariatslederforumet, som har avholdt 4 møter i 2013 og blitt et viktig forum for koordinering av fondenes aktiviteter. Her avklares svært mange koordineringssaker og spørsmål knyttet til Forskningsrådets tjenester overfor fondene og dette har gradvis utviklet seg til en viktig læringsarena.

3.5 Søknadsvurderingen

Som tabell 3.5 nedenfor viser så var nesten 70 % av søknadsmengden i 2013 regionale kvalifiseringsprosjekt. Disse vurderes regionalt.

Tabell 3.5: Søknadstyper 2010, 2011, 2012 og 2013

Type institusjon	2010		2011		2012		2013	
	Antall	%	Antall	%	Antall	%	Antall	%
Regionale bedriftsprosjekt	118	20,7	82	16,6	69	14,3	75	15,6
Regionale forskerprosjekt	10	1,8	82	16,6	6	1,3	21	4,4
Regionale institusjonsprosjekt	22	3,9	45	9,1	23	4,8	10	2,1
Regionale kvalifiseringsprosjekt	384	67,5	254	51,3	337	69,7	329	68,5
Regionale offentlige prosjekt.	35	6,2	32	6,5	48	9,9	45	9,4
Totalt	569	100,0	495	100,0	483	100,0	480	100,0

Kilde: Forskningsrådets søknadsdatabase for RFF

Regionale bedriftsprosjekt og regionale offentlige prosjekt vurderes av paneler. Totalt var det 120 slike prosjekt i 2013 (mot 117 i 2012), slik at arbeidet med panelvurderinger var om lag det samme. Antallet forsker- og innovasjonsprosjekt, som sendes ut til individuelle eksperter var om lag det samme som året før (31 mot 29 året før). Vurderingsprosessen foregår nå slik at de individuelle fagekspertene samles til et avsluttende panelmøte og blir enige om felles karaktergivning. Slik sett er prosessen mer arbeidskrevende enn tidligere.

Alt i alt hadde Forskningsrådet utgifter til fagvurderinger på kr 595 097 i 2013. I 2012 var beløpet kr 606 695. En god del av fagvurderingene skjedde helt på slutten av året og ble ikke honorert før i 2013, men det samme var tilfellet i 2012 slik at det kan se ut som beløpet kan stabilisere seg på ca. 600 000 per år.

3.6 Klageordning

Kunnskapsdepartementet delegerte arbeidet med å ivareta klageordningen for de regionale fondene til Forskningsrådet i et brev datert 15. juli 2010. Forskningsrådets hovedstyre vedtok i møte 17. februar 2011 at rådets eksterne klageutvalg også skulle være klageorgan for de regionale fondene. Det var bare én klagesak i 2013.

Tabell 2.6: Oversikt over klagesaker 2013

Aktivitet	Hva det klages på	Innstilling fra administrasjonen	Klageutvalgets (KU) vedtak	Tid fra behandling i adm. til behandling i KU	Total behandlingstid fra mottak til endelig vedtak
RFFVEST	Avslag	Tas ikke til følge	Tas til følge	96	192

Til sammenligning er gjennomsnittlig behandlingstid for klager i Forskningsrådet 95 dager.

Denne klagesaken var vanskelig og krevde utfyllende opplysninger fra regionen. Klageutvalgets møte før ferien ble avlyst, slik at klagen ikke kom opp før i september etter ferien.

4. Utlysninger i 2013 og søkningen til dem

4.1 Utlysningene

I tabell 4.1-1 og 4.1-2 er det satt opp en tabell over hvilke utlysninger de enkelte fond har hatt, hvilke rammer som er gitt og hvor mange søknader som er kommet inn til de enkelte utlysningene. Tabellen viser at det naturlig nok er ulikt samsvar mellom utlyste midler og innkomne søknader fra utlysning til utlysning. Ellers kan det være litt vanskelig å få overblikk over utlysningspolitikken ut fra disse tabellene, slik at vi har forsøkt å samle opplysningene i tabell 4.1-3 som følger etter disse oversiktene. Slår vi sammen tabellene 4.1-1 og 4.1-2 ser vi at det ble utlyst om lag 272 mill. kr. Det er om lag dette nivået fondene har ligget på de siste årene (jfr. tabell 4.1-3).

Tabell 4.1-1: De enkelte fondenes utlysninger i 2013

Region	Frist	Prosjekttyper og tema	Ramme (mill. kr)	Mottatte søknader i 2013
Agder	16.10.13	Åpen tematisk – offentlige prosjekter	9	6
		Utdanningsforskning - forskerprosjekter		4
		Utdanningsforskning – regionale offentlige prosjekt		0
		Store regionale kvalifiseringsprosjekter		5
	Løpende	3-5 mill. kr til regional kvalifiseringsstøtte	1-2	20
		Posisjoneringsstøtte	4	6
Hovedstaden	Løpende	Mobiliseringstiltak (kvalifiseringsprosjekt inntil 250 000)	20	22
	10.4.13	Digitalisering av kommunale tjenester - bedrift	20	1
		Digitalisering av kommunale tjenester - offentlig		0
	2.10.13	Bidrag til to av fellesutlysningene (samhandling og teknologistøtte i eldreomsorgen samt ny teknologi og tjenester innen vann og avløp)	30	(9 ^{*)}
Innlandet	Løpende	"Jeg har en idé!" (kvalifiseringsprosjekt max 50 000)	4,5	22
		Kvalifiseringsstøtte (inntil 200 000)		3
		Kvalifiseringsstøtte for bedrifter (max 500 000)		22
		Kvalifiseringsstøtte for offentlig sektor (max 500 000)		3
		Kvalifiseringsstøtte for FoU-miljø (max 500 000)		16
	16.10.13	Regionale bedriftsprosjekter – åpen utlysning innen fondets satsingsområde	3,5	7
		Regionale institusjonsprosjekter - åpen utlysning innen fondets satsingsområde.	10	10
Midt-Norge	4.9.13	Innovasjon i offentlig sektor - kvalifiseringsprosjekt	2	8
		Innovasjon i offentlig sektor –offentlige prosjekt	7	7
		Brukerstyrt innovasjonsarena (BRIA) - kvalifiseringsstøtte	5	8
	16.10.13	Fornybar energi og miljøteknologi – regionale bedriftsprosjekt	4	0
		Maritim sektor – regionale. bedriftsprosjekt	5	3
		Kvalifiseringsprosjekt innen de næringsrettede områder (max 500 000)	7	24
Nord-Norge	10.4.13	Regionale kvalifiseringsstøtte vår 2013 (max 250 000)	2,5	17
		Regionale forskerprosjekter innen innovasjonsforskning	6	7
	16.10.13	Regional kvalifiseringsstøtte innen innovasjon i offentlig sektor (max 250 000)	2,5	10
	Løpende	Kvalifiseringsprosjekter for bedriftsprosjekter (max 250 000)	1	11
	Kvalifiseringsstøtte for EU-prosjekter (max 200 000)	1	6	
Oslofjordfondet	10.4.13	Regional kvalifiseringsstøtte	5	39
	16.10.13	Regionale kvalifiseringsstøtte inne fem ulike tema	1,6	24
		Regionale off. prosjekter innenfor energi og miljø	21	2
		Regionale off. prosjekter innen helse, velferd og omsorg		5
		Regionale bedriftsprosjekt innen energi, miljø og teknologi		16
		Regionale bedriftsprosjekt innen helse og omsorg		1
Regionale kvalifiseringsprosjekt - Bærekraftig matproduksjon - grøn og marin sektor	6	28		
Regionale kvalifiseringsprosjekt - Energi		12	16	
Regionale kvalifiseringsprosjekt – Bærekraftig reiseliv			7	
Regionale kvalifiseringsprosjekt - Offentlige utviklingsoppgaver			6	
Regionale kvalifiseringsprosjekt – Vestlandet 2025			4	
10.4.13	Regionale bedriftsprosjekt - Bærekraftig matproduksjon - grøn og marin sektor		12,2	6
	Regionale bedriftsprosjekt - reiseliv	4		
	Regionale offentlige prosjekt - Offentlige utviklingsoppgaver på Vestlandet	1		
16.10.13	Regionale bedriftsprosjekt - Bærekraftig matproduksjon - grøn og marin sektor	12,2	11	
	Regionale bedriftsprosjekt - Energi		12	
	Regionale bedriftsprosjekt - reiseliv		1	
	Regionale offentlige prosjekt - Offentlige utviklingsoppgaver på Vestlandet		13	
Til sammen			208,3	446

^{*)} Det kom inn 9 søknader til Hovedstaden i fellesutlysningene. Fondet besluttet å gi ekstra bidrag til utlysningsrammene. Dette antallet er regnet med i tabell 4.1.3.

Tabell 4.1-2: Fellesutlysninger (15 % - potten) i 2013

Region	Frist	Prosjektyper og tema	Ramme (mill. kr)	Mottatte søknader i 2013
N-N, Midt. og Innl.	13.2.13	Samisk identitet, kultur og næringsutvikling i et digitalisert kompetansesamfunn Forskerprosjekter	6	6
INNL. og OFJOR	13.2.13	Teknologisamarbeid for fremtidens produkter – regionale forskerprosjekter	10	2
		Teknologisamarbeid for fremtidens produkter – regionale bedriftsprosjekter		1
		Teknologisamarbeid for fremtidens produkter - kvalifiseringsprosjekter		0
INNL., NORD-N., VEST og AGDER	2.10.13	Regionale bedriftsprosjekter innen reiseliv og opplevelse	12,5	6
VEST, INNL og MIDT	2.10.13	Blågrønn bioteknologi – regionale bedriftsprosjekt	12,5	2
AGDER OFJOR HSTAD	2.10.13	Samhandling i eldreomsorgen – regionale bedriftsprosjekter	17,5	0
		Samhandling i eldreomsorgen – regionale offentlige prosjekt		5
		Samhandling i eldreomsorgen – regionale forskerprosjekt		1
		Teknologistøtte for helse og omsorgssektoren – regionale bedriftsprosjekt		2
		Teknologistøtte for helse og omsorgssektoren – regionale offentlige prosjekt		2
MIDT, OFJOR H.STAD	2.10.13	Ny teknologi og tjenester innenfor vann- og avløpssektoren - Regionale bedriftsprosjekter	17,5	3
		Ny teknologi og tjenester innenfor vann- og avløpssektoren - Regionale offentlige prosjekter		3
Til sammen			76,0	34

I tabell 4.1-3 nedenfor har vi forsøkt å fordele utlyste beløp på de ulike prosjektypene. Fordelingen må bli skjønnsmessige da flere av fondene har satt en totalramme for utlysninger som gjelder flere prosjektyper. Der det er utlyst et beløp til flere prosjektyper uten fordeling dem i mellom har vi fordelt beløpet jevnt på de prosjektypene som deler på beløpet.

Tabell 4.1-3: Utlyste beløp (mill. kroner) til ulike prosjektyper 2013

Region	Regional kvalifiserings-støtte.	Regionale bedrifts-prosjekt	Regionale offentlige prosjekt	Regionale institusjons-prosjekt	Regionale forsker-prosjekt	Totalt
Agder	9,5		6,0		3,0	19,5
Hovedstaden	20,0	20,0	20,0		10,0	70,0
Innlandet	4,5	3,5		10		18,0
Midt-Norge	14	9	7,0			30,0
Nord-Norge	7				6,0	13,0
Oslofjordfondet	6,6	10,5	10,5			27,6
Vestlandet	6	12,1	12,1			30,2
Fellesutlysninger	3,3	44,1	15,8		12,8	76,0
Sum utlyst 2013	70,9	99,2	71,4	10,0	31,8	283,3
Mottatte søkn.	83,3	211,9	147,2	43,9	77,9	564,1
Innvilgede søkn.	43,3	75,6	58,7	10,0	25,0	212,6
Innvilgnings %	52,0	35,7	39,9	22,8	32,0	37,7

Sum utlyst 2012	59,0 – 61,0	101,3	54,9	23,6	19,8	258,6 – 260,6
Sum utlyst 2011	56,0 – 60,5	(72,0 – 74,5)	(49,6)	(20,9)	(51,9)	268,5 – 275,5
Sum utlyst 2010	47,3	110,5		19,3		177,1

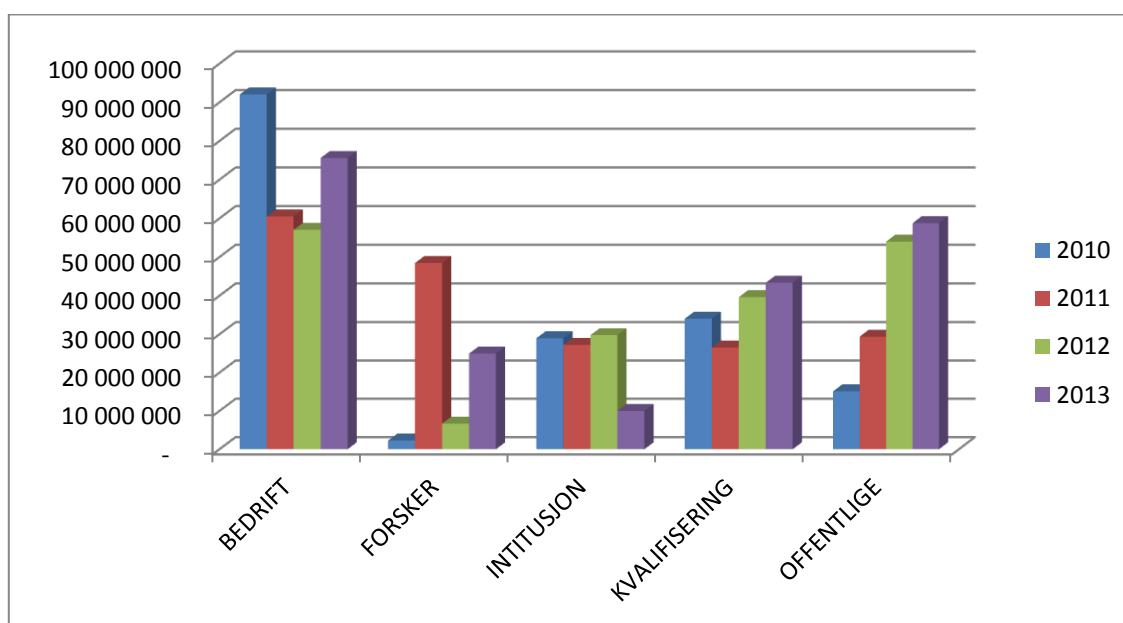
I årene etter 2010 er det hvert år utlyst mer midler enn fondene faktisk får tildelt. Dette er mulig fordi fondene har overført midler fra foregående år. Fondene holder strenge kvalitetskrav og bruker ikke de utlyste midler fullt ut hvis det ikke kommer inn tilstrekkelig med søknader. Alle utlysninger treffer ikke like godt.

Utlyst beløp i 2013 var i størrelsesorden 283 mill. kr. Det er mer enn i noe tidligere år. Endringene i prioriteringene fra tidligere år ligger i en økning av midler til regionale kvalifiseringsprosjekt, regionale offentlige prosjekt og regionale forskerprosjekt. Utlysninger til regionale bedriftsprosjekt er om lag den samme og rammene til regionale institusjonsprosjekt har gått ned.

4.2 Tilsagn og prosjekttyper

Det ble som nevnt utlyst ca. 283 mill. kr i 2013, men kun tildelt ca. 213 mill. kr til de søknadene som kom inn. Det er flere årsaker til dette. I noen tilfeller kommer det ikke inn nok gode søknader, slik at fondene velger ikke å disponere hele det utlyste beløpet. I andre tilfeller er det fordi utlysningene ikke treffer, i den forstand at det ikke er nok søkere til de utlyste midlene.

Figur 4.2-1 nedenfor illustrerer hvordan fordelingen av tilsagn til de ulike prosjekttypene har utviklet seg over perioden 2010-13:

FIGUR 4.2-1: TILSAGN ETTER UTLYSNINGENE I 2010 - 2013 ETTER PROSJEKTTYPE

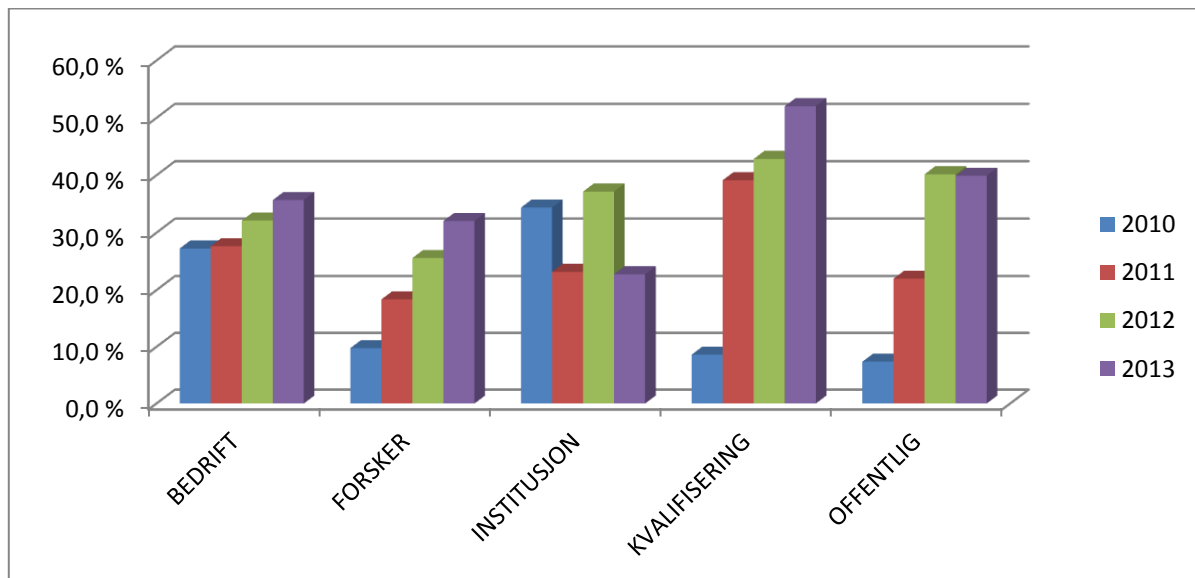
Den mest markante endringen over tid er økningen i regionale offentlige prosjekt, en økning som har vært jevn fra starten av og gjør at det i 2013 bevilges bare ca. 15 mill. kr mindre til offentlige innovasjonsprosjekt enn til bedriftsprosjekt. Ser vi denne utviklingen i sammenheng med utlysningsbeløpene beskrevet tidligere (Tabell 4.1-1 og 4.1-2) så skyldes denne utviklingen en satsing på offentlig sektor med økning av utlyste beløp, men et aktivt mobiliseringsarbeid spiller nok også inn.

Satsingen på mobilisering reflekteres ellers i den jevne økningen i bevilgninger til regionale kvalifiseringsprosjekt. Dette er diskutert nærmere i avsnitt 6.4.

Et annet trekk ved figuren ovenfor er at bevilgninger til søknader om bedriftsprosjekt til utlysningene i 2013 har gått opp selv om det i 2013 ikke ble utlyst mer midler til bedriftsprosjekt enn i 2012. Det betyr at de utlyste midlene i større grad utnyttes, antakelig fordi søknadene er blitt bedre – i alle fall på den måten at flere når et akseptabelt nivå og treffer målene med utlysningene bedre. Denne gjennomgående tendensen til mer treffsikre søknader ser vi for alle søknadstypene utenom de regionale institusjonsprosjektene. Dette framgår av figur 4.2-2 på neste side. Det er ikke grunnlag for å si at institusjonsprosjektene er blitt

dårligere, men det var bare én utlysning av institusjonsprosjekter i 2013 og utlyst beløp var svært lite i forhold til antallet søknader som kom inn.

FIGUR 4.2-2: INNVILGELSESPROSENTER TIL ULIKE PROSJEKTTYPER ETTER UTLYSNINGENE 2010 - 2013

Hva som er et "riktig" nivå for innvilgelsesprosenten er vanskelig å si. En kombinasjon av godt innrettede utlysninger, med tilstrekkelige midler som besvares med gode søknader vil gi høy innvilgelse. Dette gir også lite bortkastet arbeid med søknadsskriving hos søkerne og minsker arbeidet med vurdering av søknader som ikke når opp. Gitt at en holder fast ved kvalitetskravene er det altså mange grunner til å se økningen i innvilgelsesprosenten som et godt tegn.

Det kan være interessant å se spesielt på utviklingen i søkingen til regionale kvalifiseringsprosjekter. Utlyst beløp har vært i størrelsesorden det samme de siste årene før 2013, fra 47 mill. kr i 2010 til omlag 60 mill. kr i 2011 og 2012. I 2013 ble det en forholdsvis markert økning til ca. 71 mill. kr i utlyste midler. Flere av fondene har økt rammene for hvert enkelt prosjekt fra de opprinnelige maksimalt 200 000 kr som kunne gis i støtte. Flere fond har nå 500 000 kr som øvre ramme for tilskudd til kvalifiseringsprosjekt på enkelte av sine utlysninger. Mange har gått opp til 250 000 kr på de mer ordinære kvalifiseringsprosjektene. (Jfr. tabell 4.1.1.). Antallet søknader økte ikke i 2013. Det kom inn 329 søknader (tabell 3.5.) mot 337 i 2012. Innvilgelsesprosenten har økt jamt for hvert år. Den var på 8,6 % i 2010 (da det kom inn svært mange søknader i forhold til utlyst beløp) via 39 % i 2011 og 43 % i 2012 til den nå er 52 % i 2013. Den økte innvilgelsesprosenten kan dels forklares med økte rammer i forhold til søknadmengden, men trolig spiller det også inn at søknadene gjennomgående blir noe bedre. Dette kan være et resultat av den økte innsatsen på mobiliseringsarbeid og den opplæringsvirksomheten de regionale fondssekretariatene har drevet de siste årene. Det er i alle fall gledelig at den utviklingen vi har konstatert de siste årene fortsetter. Det er positivt for mobiliseringsarbeidet at ikke en veldig stor andel av kvalifiseringsøknadene blir avslått.

4.3 Oppsummering

2013 har vært de regionale fondenes mest aktive år til nå. Midlene til regionale bedriftsprosjekt har vært som året før, men responsen har vært bedre i form av flere og kanskje bedre søknader. I alle fall har tilslagsprosenten gått opp. Det har vært økninger av utlyste midler til regionale kvalifiseringsprosjekt, offentlige prosjekt og forskerprosjekt, noe som også har ført til økte bevilgninger til disse søknadstypene.

5. Økonomi

5.1 Bevilgninger, tildelinger og overførte midler

Fondene fører sine regnskaper på litt ulike måter, slik at det er vanskelig å lage en felles oversikt. I tabellen nedenfor gjengis derfor bare noen nøkkeltall som belyser de ulike fondenes disposisjoner og i hvilken grad de har tilgjengelige midler som kan brukes på bevilgninger i 2014 og utover. Det må tas forbehold om at opplysningene gitt i de respektive årsmeldingene er tolket riktig.

Bunden egenkapital er først og fremst kapital som er bundet i tilsagn til prosjekter eller annen gjeld. «Frie midler» kan benyttes til tildelinger i 2014 og framover, men deler av dette vil være bundet opp i samband med utlysninger som er foretatt i 2013, men der søknadene avgjøres tidlig i 2014.

Tabell 5.1: Noen nøkkeltall fra fondenes økonomioversikter 2013

	Bevilget fra Kd i 2013 ^{*)}	Renter	Adm. utgifter ^{**)}	Utbetalt i 2013	Bunden egenkap.	«Frie midler» ^{***)}
Agder	23 185 000	1 409 021	1 177 437	12 220 620	62 390 923	-1 764 227
Hovedstaden	28 190 000	2 962 098	1 835 112	21 425 018	75 630 482	27 255 730
Innlandet	34 932 624	1 595 624	1 329 951	12 904 165	63 310 616	6 516 138
Midt-Norge	24 580 714	1 731 288	1 438 587	24 450 002	50 625 625	11 400 299
Nord-Norge	31 920 000	1 998 189	2 618 711	20 879 202	68 397 941	32 766 717
Oslofjordfondet	33 833 000	1 870 417	2 386 936	29 978 500	63 831 000	21 478 931
Vestlandet	30 752 000	2 459 000	2 220 187	20 091 320	82 810 918	266 670
SUM	207 393 338	14 025 637	13 006 921	141 948 827	466 997 505	97 920 258

Kilde: Fondenes årsberetninger/opplysninger fra fondene

^{*)} Her har vi tatt med det fondene er tilført også gjennom 15 % - potten

^{**)} Tallene er adm. utgifter belastet bevilgningen fra Kd. i tillegg har vertfylkeskommuner/eller samarbeidende fylkeskommuner bidratt med administrative ressurser

^{***)} Inkludert udisponerte midler av 15 % - potten. Kolonnen gir dermed uttrykk for hvor mye midler av tidligere års bevilgninger som kan disponeres til tilsagn i 2014 og framover.

Samlet ligger bokførte kostnader til administrasjon på 6,8 % av bevilgede midler fra Kunnskapsdepartementet.

6. Resultatrapportering

I kapittel 4 så vi på utlysningene og resultatet av dem, og tok dermed utgangspunkt i søknadsåret, fulgte søknadene og registrerte hvilke bevilgninger de fikk, uavhengig av hvilket år selve bevilgningen ble foretatt i. I dette kapitlet tar vi konsekvent utgangspunkt i bevilgningsår for tabeller og figurer. Fondene er nå relativt etablert og prioriteringene fra år til år endrer seg ikke dramatisk. Forskjellene mellom å ta utgangspunkt i søknadsår og bevilgningsår blir dermed ikke så store, men bruk av bevilgningsår ligger mer opp til den rapporteringen de enkelte fondene bruker i sine rapporter.

6.1 Bevilgninger foretatt i 2013 og tidligere år

Det ble bevilget i alt kr 232 944 000 kr i løpet av kalenderåret 2013. Dette var en oppgang på ca. 38 mill. kr i forhold til de kr 195 139 000 kr som ble bevilget i løpet av kalenderåret 2012. For første gang bevilges det mer midler enn de ca. 210 mill. kr per år som tilføres fondene. Fondene er nå godt etablerte og vil etter hvert redusere på de beløpene som til nå har blitt overført fra foregående år.

I tabell 6.1 nedenfor er bevilgningene i de ulike årene satt opp for de ulike fondene. Bevilgningene i 2012 er korrigert i forhold til fjorårets beretning. Dette skyldes i all hovedsak at Hovedstaden i 2012 rapporterte bevilgninger som formelt ble foretatt i begynnelsen av januar 2013.

Tabell 6.1: Bevilgninger foretatt i årene 2010 – 2013 i de enkelte fondsregioner

Region	2010	2011	2012	2013	SUM bevilget	Sum ordinære tildelinger *)
Agder	9 838 500	9 752 000	13 867 000	32 099 000	75 556 500	54 311 000
Hovedstaden		5 355 000	35 107 000	47 926 000	90 858 000	111 875 000
Innlandet	9 070 000	22 130 000	14 044 000	24 064 000	85 411 000	61 181 000
Midt-Norge		46 484 000	32 757 000	32 138 000	128 434 000	98 673 714
Nord-Norge	4 647 000	43 679 000	23 250 000	28 867 000	101 593 000	126 720 000
Oslofjordfondet	5 400 000	29 647 000	43 848 000	50 026 000	155 856 000	134 270 000
Vestlandet	28 660 000	31 749 800	32 266 000	17 824 000	128 931 800	122 043 000
Totalt	57 615 500	188 796 800	195 139 000	232 944 000	766 640 000	709 073 714

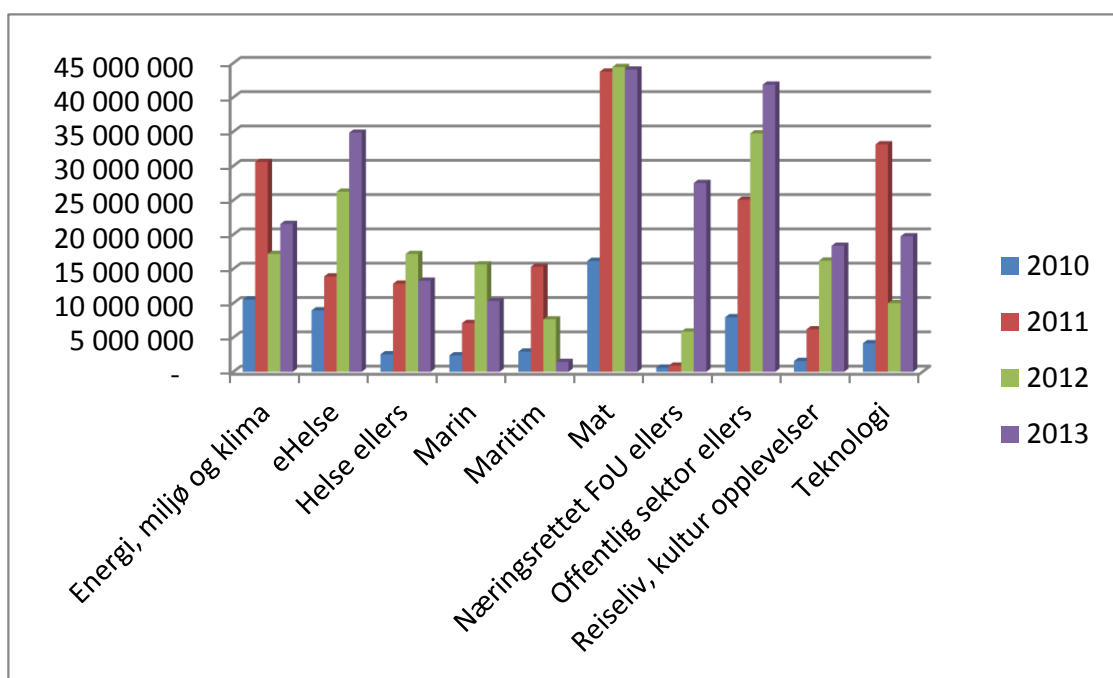
Kilde: Forskningsrådets tilsagnsoversikt og *) tall hentet fra fondenes årsberetninger 2010-2013

Bevilgningene de tre første årene er også sammenliknet med hva som er tilført fondene gjennom de ordinære tildelingene fra Kunnskapsdepartementet. Vi ser at Agder, Innlandet og Oslofjordfondet har bevilget mer enn de har fått tildelt gjennom de ordinære bevilgningene. Disse fondene har unyttet mulighetene for å styrke fondene med tildelinger fra 15 % - potten godt. Agder har i tillegg hatt en meget offensiv bevilgningspolitikk som gjør at de har disponert alle tilgjengelige midler og ikke har reserver å overføre til 2014 (jfr. tabell 5.1).

6.2 Tilsagn etter tema

I figur 6.2-1 på neste side er bevilgningene til ulike sektorer i årene 2010-2013 fordelt på ulike tema.

Energi, miljø og klima er en svært vid kategori. Bredden av kategorien er en følge av at flere av regionene slår sammen disse temaene i sine utlysninger. Energiproduksjon innen fornybar energi utgjør hovedtyngden, men temaet omfatter også prosjekter innen avfallshåndtering, energieffektivisering, biologiske fag, miljøovervåking og økologi. Hoveddelen av forskningen foregår i næringslivet.

FIGUR 6.2-1: BEVILGNINGER I ÅRENE 2010 - 2013 ETTER TEMA

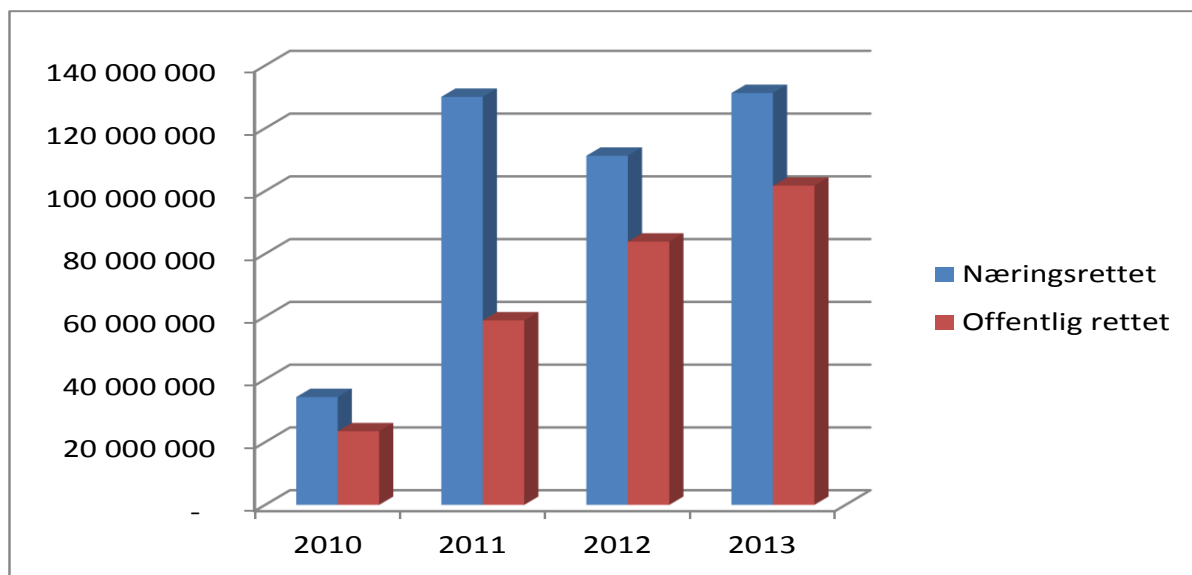
Helsesektoren er fortsatt en viktig sektor. Totalt sett gikk bevilgningene opp på grunn av en sterk økning av e-helseprosjekter. Hovedtyngden av forskningen skjer i offentlig sektor, men noen bedrifter får også tilsagn. Det er interessant å se at tilsagnene til det vi har kategorisert som «Offentlig sektor ellers» har økt betydelig år for år og nå har blitt den nest største gruppen av prosjekter. Det betyr at offentlig sektor fortsetter tendensen til å ta i bruk forskning som støtte for utvikling også av andre områder enn helsesektoren. Det er flere prosjekter innen utvikling av offentlig administrasjon, planlegging, innovasjonspolitik, undervisning og kultursektoren.

Kategorien «Mat» er fortsatt den største enkeltkategorien. Denne fordeler seg i 2013 nokså likt mellom underkategoriene «Blå mat» (Fiske, oppdrett og fiskeindustri), «Grønn mat» (Korn, grønnsaker, frukt og bær) og «Rød mat» (Husdyrhold og kjøttproduksjon). Det meste av bevilgningene innen «Marin sektor» kan også karakteriseres som «Blå mat», som dermed blir den største av undergruppene.

Reiseliv og opplevelser har økt jevnt siden startåret 2010, men er fortsatt ikke en veldig stor gruppe. Gruppen domineres av prosjekter innen markedsføring og tiltak for å øke verdiskapingen innen reiselivet.

Gruppen «teknologi» er svært sammensatt. Den må også sees i sammenheng med at flere av prosjektene innen marin og maritim sektor også har karakter av å være teknologiprojekter. Det samme gjelder e-helse.

Felles for teknologiprojektene er at de er næringsprosjekter, men ellers kan flere av kategoriene i figur 6.2-1 bestå av prosjekter som enten er rettet mot offentlig eller privat sektor. I figur 6.2-2 på neste sider har vi gruppert prosjektene etter om de er rettet mot næringslivet eller offentlig sektor. Hvilke tema vi har regnet som næringsrettede og hvilke vi har regnet som offentlig rettede går fram av tabell T-1 i vedlegget bakerst i denne rapporten.

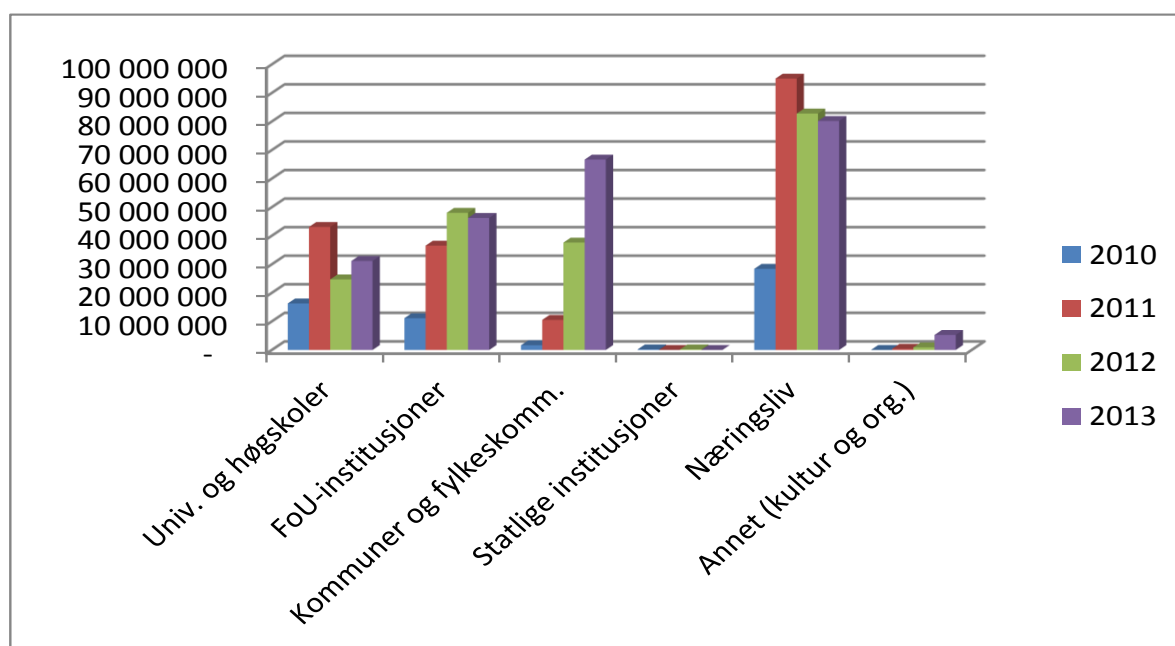
FIG 6.2-2: BEVILGNINGER TIL PROSJEKTER RETTET MOT PRIVAT OG OFFENTLIG SEKTOR 2010 – 2013

Figuren viser at når vi nå ser på bevilgningsår har bevilgningene til prosjekter rettet mot innovasjoner i og utvikling av offentlig sektor økt jevnt år for år samtidig som bevilgningene til næringsrettede prosjekter ikke har gått tilbake. Dette er mulig fordi fondenes samlede bevilgningsrammer har gått opp.

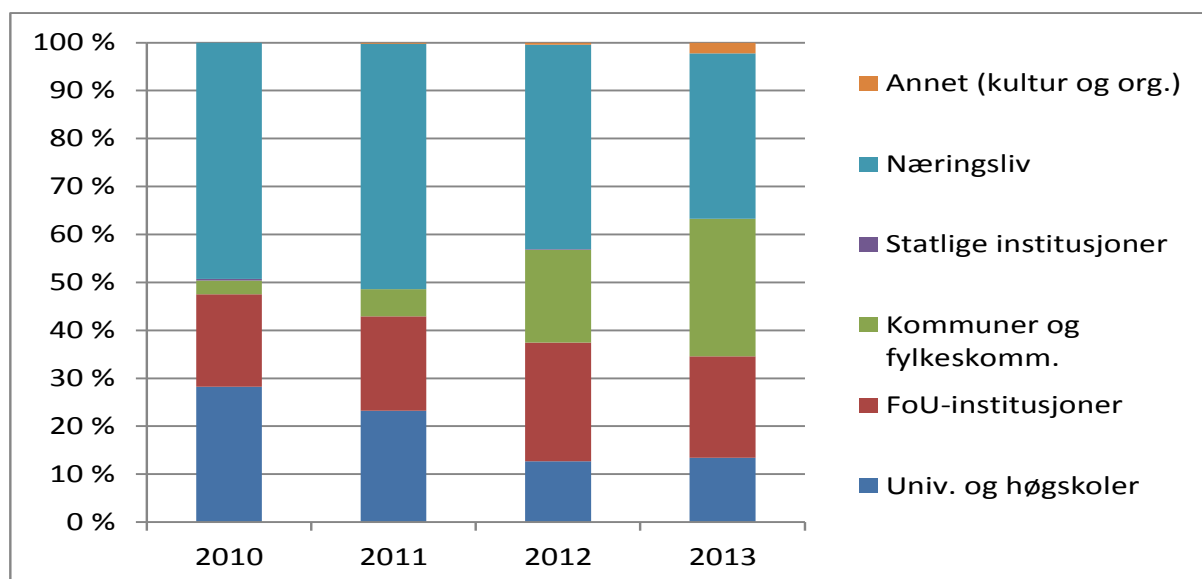
De regionale fondene er nå en betydelig finansiør av forskning av og for offentlig sektor i nasjonal sammenheng, spesielt når det gjelder innovasjonsprosjekt i offentlig sektor. I nasjonal sammenheng er de mindre viktige når det gjelder næringsrettet FoU, men i enkelte regioner som for eksempel Agder, Innlandet og Oslofjordregionen er de meget viktige også for næringslivet.

6.3 Tilsagn etter søkergruppe

I figur 6.3-1A nedenfor har vi vist de totale bevilgningene foretatt hvert år til de ulike søkergruppene. Her har vi delt opp søkergruppene noe mer enn i figur 1.5 på side 8, men ellers er det de samme tallene som ligger bak.

FIGUR 6.3-1A: FORDELING AV BEVILGNINGER 2010-2013 ETTER SØKERGRUPPE

FIGUR 6.3-1B: FORDELING AV BEVILGNINGER 2010-2013 ETTER SØKERTYPE (% - fordeling)

6.3.1A og 6.3.1B har samme tallgrunnlag. Figur 6.3-1A viser at bevilgningene til næringslivet har gått ubetydelig ned i absolutte tall fra 2012 til 2013. Figur 6.3.1B viser at den prosentvise andelen til næringslivet har gått kraftigere ned og nå er på ca. 34 % fra å ha vært over 50 % i 2011 og på over 40 % i 2013. (Her må en imidlertid merke seg at dette gjelder bevilgninger foretatt i 2013. Figur 4.2-1 på side 22 viser tilsagn basert på hvilket år søknadene faktisk kom inn. Utlysningene i 2013 var i noe større grad rettet mot næringslivet enn i 2012. Mange av disse søknadene ble innvilget i 2014. Tar vi hensyn til disse bevilgningene har tilsagnsmengden til næringslivet gått opp.)

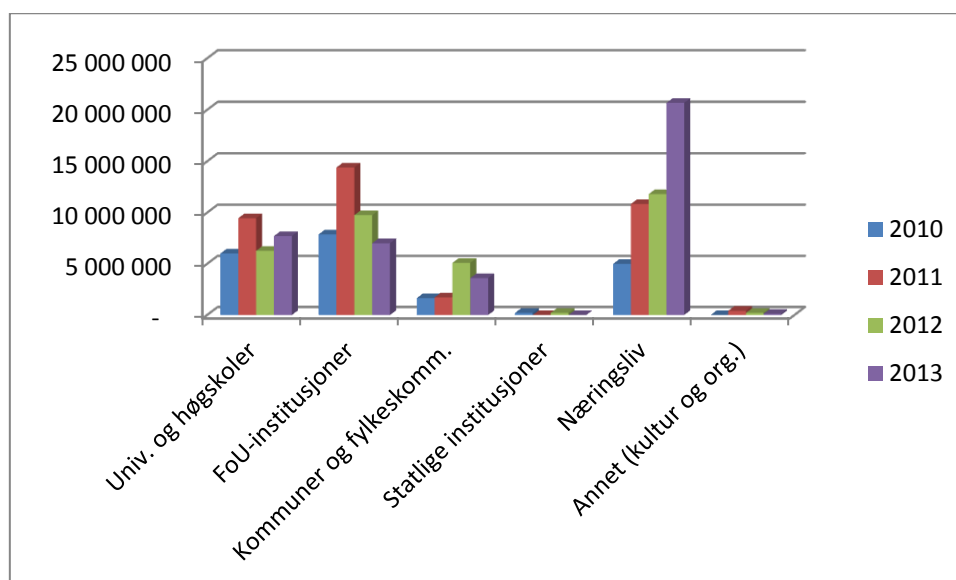
Det er ellers kommuner og fylkeskommuner som tar så å si alle bevilgningene til offentlig sektor. De har økt jevnt både i absolutte tall og relativ andel og mottok i 2013 ca. 66 mill. kr eller ca. 20% av samlede bevilgninger.

FoU-institusjonene utenom U&H-sektoren har holdt seg relativt konstant, både i absolutte beløp og andel av bevilgningene, mens Universitetene og høyskolene har gått tilbake.

Tross tilbakegangen i bevilgningene til næringslivet (bedrifter) har ikke støtten til forskning rettet mot næringsrelevante tema gått tilbake, jfr. figur 6.2-2 på forrige side. Dette skyldes at U&H-sektoren og forskningsinstitusjonene ellers i stigende grad får midler til prosjekter med næringsrelevante problemstillinger, jfr. fig 1.5.2-B, side 10.

6.4 Kvalifiseringsprosjektene

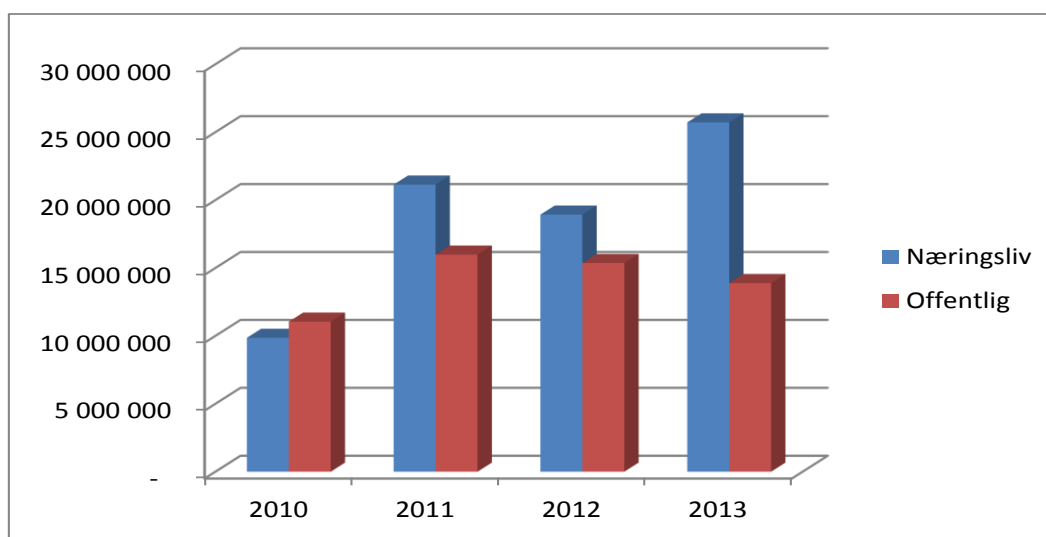
Evalueringsene av de regionale forskningsfondene har slått fast at kvalifiseringsprosjektene er viktige for mobiliseringen til forskning. Vi har ikke nøyaktige tall som omfatter året 2013, men basert på evalueringsresultatene er det grunn til å tro at 30 – 40% av dem som søker kvalifiseringsprosjekt er nye aktører. Fram til og med 2013 har det vært behandlet 1334 søknader fra i alt 935 forskjellige søkere. Det er bevilget midler til i alt 820 søknader fra i alt 441 forskjellige søkere. I figur 6.4-1 på neste side har vi satt opp en fordeling av hva slags type institusjoner som mottok støtte til kvalifiseringsprosjekt i årene 2010 – 2013. Den mest markante trekket er den klare økningen på kvalifiseringsprosjekter i næringslivet.

FIGUR 6.4-1: FORDELING AV BEVLINGNINGER TIL KVALIFISERINGSPROSJEKTER 2010-2013 - ETTER SØKERTYPE

Av andre figurer har vi sett at bevilgningene til prosjekt i offentlig sektor øker, men dette gjelder ikke i samme grad kvalifiseringsprosjektene. Her kan det se ut som fondene lykkes bedre med å bruke denne prosjekttypen til å mobilisere næringslivet til nye FoU-oppgaver.

Dette bekreftes når vi ser på innretningen på tema for kvalifiseringsprosjektene. Figur 6.4.2 viser at, uavhengig av hvem som søker, er det tema rettet mot næringslivet som øker. Tema rettet mot offentlig sektor går noe tilbake.

FIG 6.4-2: INNRETNINGEN BEVLINGNINGENE TIL KVALIFISERINGSPROSJEKT 2010 – 2013 ETTER OM DE ER RETTET MOT NÆRINGSRELEVANTE ELLER OFFENTLIG RELEVANTE TEMA

I figur 6.4-3 på neste side har vi fordelt de innvilgede beløpene til kvalifiseringsprosjektene på de mer detaljerte temaområdene. Figuren viser ikke noen vesentlig annen innretning på kvalifiseringsprosjektene enn den totale fordelingen av tilsagnene som er illustrert i figur 6.2.-1.

Det er temaene maritim sektor, mat, teknologi og næringsrettet FoU ellers som har stått for den økningen i næringsrettet FoU i kvalifiseringsprosjektene som figur 6.4-1 viste.

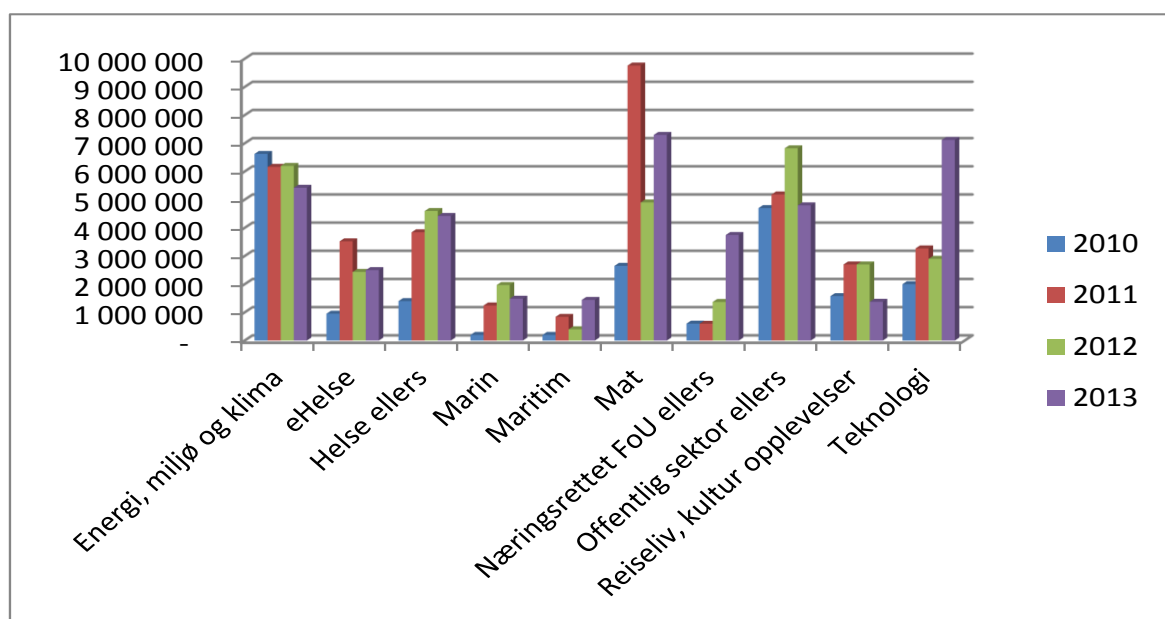

FIG 6.4-3: INNVILGEDE KVALIFISERINGSPROSJEKTER ETTER TEMA, 2010-13

Det ble utlyst ca. 70 mill. kr til kvalifiseringsstøtte i 2013 (Tabell 4.1.-3), men det ble «bare» bevilget ca. 40 mill. kr (tabell 4.2). Det betyr at det fortsatt ligger uutnyttede muligheter for nye aktører i denne prosjekttypen. Det er kanskje ikke så naturlig at universitetene og høgskolene søker kvalifiseringsstøtte innen egne satsingsområder, men de har avgjort en mulighet til å utnytte dette virkemiddelet til å utvikle samarbeid med regionale partnere innen privat og offentlig sektor.

Fortsatt er det slik at FoU-institusjonene og de enkelte universitetene og høgskolene utnytter dette virkemiddelet veldig ulikt. Av de 590 innvilgede kvalifiseringsprosjektene er det 35 institusjoner som har fra fem til 20 kvalifiseringsprosjekt og til sammen har 241, eller ca. 41 %, av prosjektene. Med to unntak er alle disse 35 universiteter, høgskoler eller FoU-institusjoner utenom U&H-sektoren. Dette viser at det er noen forskningsmiljø som har "oppdaget" denne søknadstypen og vet å utnytte den. Et studentprosjekt i Agder indikerer at forskningsmiljøenes bruk av kvalifiseringsprosjektene kan være en fin mulighet til å utvikle prosjekt med andre samarbeidspartnere. Likevel kan det være aktuelt å foreta nøyere studier av hva forskningsmiljøenes bruk av kvalifiseringsprosjektene bidrar til i forhold til næringsaktører og institusjoner i offentlig sektor. Opptelling fra prosjektlister til de regionale fondene viser at 11 (av i alt 29) bevilgede kvalifiseringsprosjekt i perioden 2010-2013 har resultert i videreføring i nye RFF-prosjekt fra de samme institusjonene. Selv om en slik opptelling ikke er helt nøyaktig, og ikke får med seg videreføring fra andre institusjoner, er tallet uansett ikke imponerende.

Innen offentlig sektor kan en finne minst 7 kvalifiseringsprosjekter som er videreført i nye RFF-prosjekt (av i alt 72 innvilgede søknader i perioden 2010-2013).

Innen næringslivet finner vi 18 kvalifiseringsprosjekter (av i alt 224 innvilgede 2010-13) som er gått videre til nye RFF-prosjekt.

Det er noe urettferdig å trekke inn prosjekter innvilget i 2013. Videreføring i nye RFF-prosjekt er bare en liten del av det som er mulige videreføringalternativ for de regionale kvalifiseringsprosjektene. Tallene ovenfor er derfor ikke bekymringsfulle. Noen av fondenes egne årsmeldinger trekker fram også andre videreføringprosjekt. Likevel vil en mer systematisk gjennomgang av hva kvalifiseringsprosjektene faktisk fører til være noe vi vil forsøke å få til i 2014-15.

6.5 Øvrige indikatorer

Fortsatt gjenstår det mye på rapporteringsrutinene og enhetlig framstilling av oppnåelse på ulike resultatindikatorer. Tallene i nedenstående tabeller er derfor ikke fullstendige. Det er likevel ført opp resultat når det gjelder kategoriene vitenskapelig publisering, annen resultatformidling, innovasjonsresultater samt utdannings- og kompetansehevingstiltak som følge av prosjektene. Videre er det angitt i hvilken grad prosjektene resulterer i videreføring i form av nye søknader om forskningsmidler eller andre finansieringssøknader. Det skal arbeides videre med omforente kriterier og rapporteringsrutiner i 2014.

Tabell 6.2: Oversikt over resultatindikatorer

Vitenskapelig publisering	Agder	Hoved-staden	Inn-landet	Midt-Norge	Nord-Norge	Oslofj.-fondet	Vest-landet	SUM
Sum vitenskapelige publikasjoner.	46		39	13	15	100	39	252
Publisering i vitenskapelige tidsskrifter	11		19	2	14	15	10	
Publisering i andre faglige tidsskrifter	4		1	2		9	6	
Utgitte bøker			2					
Kapitler i bøker	2				1			
Publiserte foredrag nasjonale konferanser	7		3	4		50	10	
Publiserte foredrag internasjonale. konf.	22		14	5		26	13	

Formidlingsresultater	Agder	Hoved-staden	Inn-landet	Midt-Norge	Nord-Norge	Oslofj.-fondet	Vest-landet	SUM
Sum resultatformidlingstiltak	150		162	38	>21	> 235	165	>771
Øvrig rapporter, foredrag og presentasjoner fra faglige møter	42		33	12			49	
Andre formidlingstiltak rettet mot relevante målgrupper	49		32	14		>114	81	
Almenrettede formidlingstiltak	19		23	5	>21	39	12	
Oppslag i massemedia (inkl. nettaviser)	40		74	7		>75	23	
Egen hjemmeside for prosjektet						7		

Innovasjonsresultater	Agder	Hoved-staden	Inn-landet	Midt-Norge	Nord-Norge	Oslofj.-fondet	Vest-landet	SUM
Kommersielle resultat i prosjekt-bedriftene med bidrag fra prosjekter	8		73			38	30	149
Nye/forbedrede produkter	8		33			28	13	
Nye/forbedrede prosesser			24			9	3	
Nye/forbedrede tjenester							4	
Registrerte patenter			2					
Inngåtte lisensieringskontrakter								
Nye foretak som følge av prosjektet							1	
Ny teknologi/prosess/tjeneste i egne foretak (prosjektvirksomhetene)			7			1		
Ny teknologi/prosess/tjeneste i foretak utenom bedriftene i prosjektet			7				9	

Utdanning og Kompetanseheving	Agder	Hoved-staden	Inn-landet	Midt-Norge	Nord-Norge	Oslofj.-fondet	Vest-landet	SUM
Sum			21	1		25	1	48
Post doc						2		
PhD-stipend			2	1		8		
Avlagte mastergrader			3			9	1	
Avlagte bachelorgrader			16			6		

Videreføring fra kvalifiseringsprosjekt	Agder	Hoved-staden	Inn-landet	Midt-Norge	Nord-Norge	Oslofj.-fondet	Vest-landet	SUM
Sum	5		3	>3		19		>30
Nye søknader om forskningsprosjekt	3	?	3	3 (+22?)		19		
Nye søknader om andre videreføringstiltak	2							

7. Tabellvedlegg

T.1 Samlede bevilgninger hvert år 2010-2013 (kr)

Hovedtema	2010	2011	2012	2013	Totalsum	%
Energi, miljø og klima (nær.)	7 708 000	23 910 000	14 135 000	14 469 000	60 222 000	8,9
Energi, miljø og klima (off.)	2 815 000	6 672 000	3 050 000	7 072 000	19 609 000	2,9
Helse (eHelse/næring)		1 400 000	8 639 000	3 900 000	13 939 000	2,1
Helse (eHelse/off.)	8 952 500	12 496 800	17 615 000	30 949 000	70 013 300	10,4
Helse (næringsl.)	400 000	3 905 000	600 000	1 400 000	6 305 000	0,9
Helse (off.)	2 150 000	8 937 000	16 573 000	11 877 000	39 537 000	5,9
Marin	2 400 000	7 100 000	15 647 000	10 304 500	35 451 500	5,3
Maritim	2 940 000	15 309 000	7 640 000	1 442 500	27 331 500	4,1
Mat	16 163 000	43 743 000	44 416 000	44 043 000	148 365 000	22,0
Næringsrettet FoU ellers	600 000	900 000	5 869 000	27 520 000	34 889 000	5,2
Off. rettet FoU ellers	7 950 000	25 079 000	34 747 000	41 852 000	109 628 000	16,2
Reiseliv, opplevelser (FoU)	1 027 000	5 395 000	5 650 000	4 750 000	16 822 000	2,5
Reiseliv, opplevelser (off. rettet)		600 000	4 300 000	8 425 000	13 325 000	2,0
Reiseliv, opplevelser (nær. rettet.)	550 000	200 000	6 250 000	5 200 000	12 200 000	1,8
Teknologi	4 160 000	33 150 000	10 008 000	19 740 000	67 058 000	9,9
Totalsum	57 815 500	188 796 800	195 139 000	232 944 000	674 695 300	100,0

Kilde: Forskningsrådets prosjektdatabase for RFF. Merk ellers at tallene i tabellen ikke er sammenliknbare med tilsvarende tabell i årsberetningen for 2012. Vi har i denne tabellen vist bevilgningene fordelt på tilsagnsår og ikke søknadsår som tidligere.

Tallene i tabell T-1 ovenfor danner grunnlaget for figur 4.3–1 på side 17.

Skraveringen angir også hvilke prosjekt-tema vi har kategorisert som offentlig rettede (rød skravur) og næringsrettede (blå skravur) i figur 1.5-2B (side 10), 6.2-2 (side 25) og 6.4-2 (side 27)